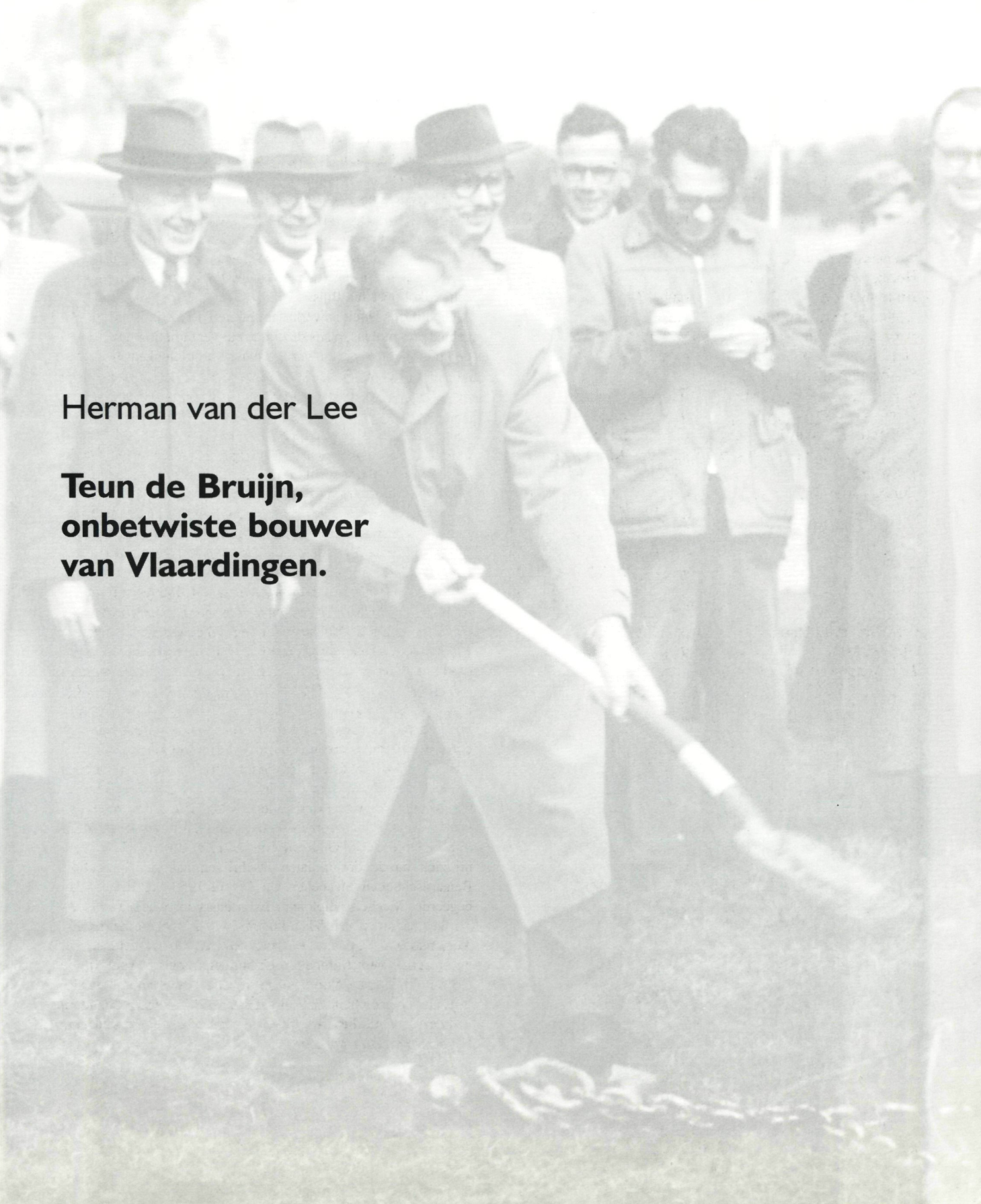

Herman van der Lee

Teun de Bruijn, onbetwiste bouwer van Vlaardingen.

INLEIDING

TEUN DE BRUIJN,op 19 juli 1906 geboren te Vlaardingen, heeft zich voor deze stad, voor zijn stad, zeer verdienstelijk gemaakt. Een reeks van jaren zette hij zich in voor het welzijn van de burger, toen welzijn nog een onbekend begrip was. Op 29-jarige leeftijd werd hij namens de SDAP, de Sociaal Democratische Arbeiders Partij, lid van de gemeenteraad. Met een onderbreking tijdens de bezettingsjaren was hij in 1945 opnieuw paraat in de raad voor de partij, die in 1946 de Partij van de Arbeid zou gaan heten. Al snel werd hij wethouder en bleef dit tot 1970, in de huidige politieke verhoudingen een onvoorstelbaar lange tijd.

Merkwaardig genoeg ging hij daarna in Zeeland wonen en bleef de ontwikkeling van zijn geboorteplaats niet alleen op een afstand volgen, maar ook tijdens regelmatig familiebezoek.

De Bruijn overleed op 17 mei 1995. Velen betoonden hem de laatste eer toen hij overeenkomstig zijn wens in Vlaardingen werd begraven.

Teun de Bruijn is in tal van opzichten van grote betekenis geweest voor de uitbouw van de stad Vlaardingen. Jarenlang was hij de bindende factor voor een betere verstandhouding met andersdenkenden. Zowel in de politiek als in maatschappelijke organisaties. Waar mogelijk bouwde hij gericht aan menswaardige woon- en leefomstandigheden. Tijdens de politieke loopbaan van De Bruijn zijn de omstandigheden, waaronder de gemeentelijke besluitvorming plaats vond grondig gewijzigd. Zijn activiteiten vormen de kern van dit artikel. Door deze in een wat ruimer verband te plaatsen zal de belangstellende lezer tevens iets meer inzicht krijgen in de zich steeds wijzigende vorm van politiek bedrijven. Met deze uitgangspunten geeft de titel van het artikel de betekenis van Teun de Bruijn goed weer.

Herman van der Lee

De jeugdjaren van Teun de Bruijn

Teun werd geboren in de Vleeresteeg in een eenvoudig Nederlands Hervormd gezin. Zijn vader was bierhandelaar.
Het gezin De Bruijn woonde een aantal jaren later in een krot in het Achterom. Al snel werd er weer verhuisd. De bakker/eigenaar had het krot voor zijn bedrijf nodig. Hij ging er zijn takkenbossen in bewaren, die natuurlijk wel droog moesten zijn voordat de oven er mee opgestookt kon worden.....Droge takkenbossen waren belangrijker dan de gezondheid van de familie De Bruijn. Zo kwam zij in het Pad terecht, een steeg tussen de Kuiperstraat en de Hoogstraat. De nieuwe behuizing was een nat krot en bovendien niet al te groot. De ouders sliepen beneden in de bedstee. Op de enige bovenverdieping waren min of meer twee kamertjes gemaakt, waar de vier kinderen sliepen. Als je zo'n vernederende ervaring als kind hebt meegemaakt is het geen wonder dat je later de volwassen Teun de Bruijn hoort uitroepen dat die hele donderse boel hem wel gestolen kan worden.

Het Achterom. Hier groeide De Bruijn op.

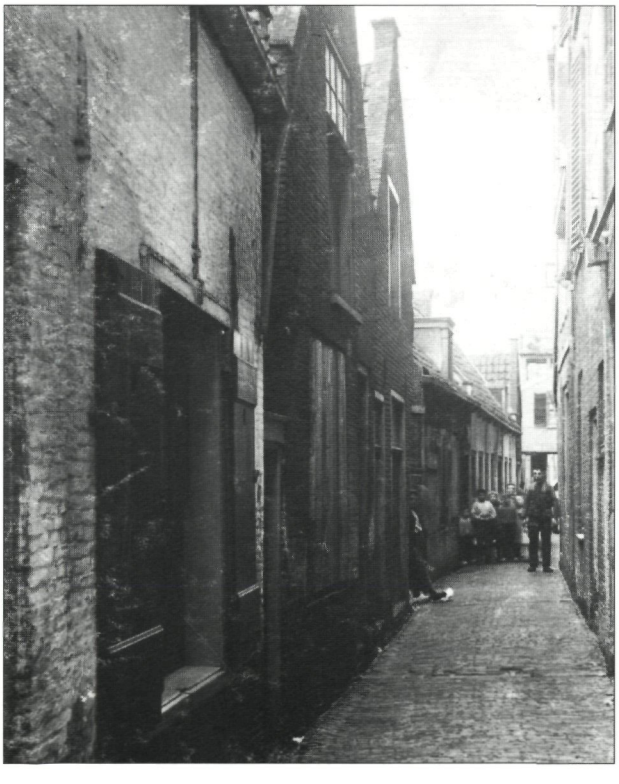

Teun bezocht de openbare lagere school in het Westnieuwland, met o.a. de meesters Smith en Visser.
Doorleren b.v. via Kennis is Macht, een instelling voor voortgezet onderwijs, was voor hem en vele anderen uit arbeidersgezinnen niet weggelegd. Want zo zei de meester, " Je kunt toch niet allemaal naar Kennis is Macht? "

Het was dus werken geblazen. Op naar de klompenfabriek van Wessels op de hoek van de Stationsstraat en de Vettenoordstraat. Klompen maken was er niet bij. Het bleef voorlopig bij figuurtjes snijden op de klompen. Op basis van stukwerk verdiende dit redelijk: zes gulden per week. De baas vond het blijkbaar ook niet weinig en regelde toen een vast loon van drie gulden per week.
Voor de 12-jarige Teun betekende dit een staking, want hij en de andere jongens slikten zo'n loonsverlaging natuurlijk niet.
Hij stapte al snel over naar een andere baas en kwam als 13-jarige terecht bij de Oliegoedfabriek van Van Toor, die toen op de Oosthavenkade gevestigd was. Deze firma maakte kleding voor de vissers en zorgde voor de bevoorrading van de haringloggers.

Daar bleef hij wat langer, maar als 15-jarige was hij al weer in dienst bij melkhandel Dijkshoorn op de hoek van de Wilhelminastraat en de Willem Beukelsznstraat. Dat was van korte duur, want nauwelijks een jaar later werd hij bakker bij Gebroeders Van Tienen in het Westnieuwland.

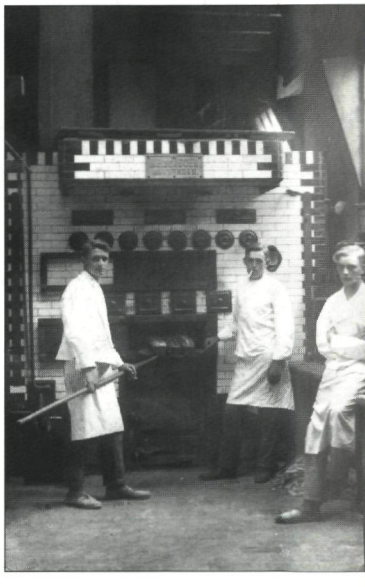

Inschietoven met links Teun de Bruijn. In zijn handen een zgn. schieter, waarmee de gevulde broodblikken uit de oven gehaald werden.

De protestants christelijke Teun de Bruijn ging bij een katholieke bakker werken. Al aan het begin van dit dienstverband kwam er nog een mogelijk storende factor bij, want Teun behoorde toen nog niet tot de rode familie. Eerder was het zo, dat hij volgens eigen zeggen meeliep achter de mei-optochten en meezong in het koor van " Alle vuile rooien, alle vuile rooien, alle socialisten in een harington "
Tot er een moment kwam, dat hij met zijn bakkersbuis en

Bakkerskar gebrs.Van Tienen met Teun de Bruijn

zijn geblokte broek nog aan, een 1 mei-optocht voorbij zag trekken. Het spandoek NOOIT MEER OORLOG gaf voor hem de doorslag. Spontaan sloot hij zich achter dit vaandel bij de betogers aan. Zijn tweede daad in de rode richting was een abonnement nemen op het dagblad "Voorwaarts", de Rotterdamse editie van het landelijke sociaal-democratische dagblad "Het Volk"
Zijn baas kwam dit al snel te weten; in Vlaardingen bleven dergelijke dingen niet lang geheim, maar die deed niet moeilijk. Hij bleef er drie jaren. Het was er hard werken, zoals trouwens overal. Om 5 uur beginnen en als het tien uur was - een minuut eerder was wettelijk verboden om de nachtarbeid zo veel mogelijk te beschermen - ging de straatverkoop met de bakkerskar beginnen tot 4 uur 's middags.

De vierde baas

De overstap naar de bakkerij van Simons aan de 1e Van Leyden Gaelstraat/hoek Binnensingel betekende een positieverbetering. Hij kon er voorman worden omdat twee zoons van Simons een zaak in Schiedam gingen runnen.
De Bruijn bleef ook aan straat brood bezorgen, maar vanwege de chique buurt van Binnensingel, Hofsingel en omgeving Hogelaan voelde hij zich een nette bakker.
Dat kwam ook in de broodprijs tot uitdrukking, want toen het brood bij Van Tienen 11 cent kostte, moesten de klanten bij Simons 12 cent betalen.
Op een gegeven moment werd er een Oranje-optocht georganiseerd. Simons had bedacht dat het een aardige reclame zou zijn als hij zijn bakkers met de broodwagens liet meelopen. Hij stelde daarvoor f. 2.50 vergoeding in het vooruitzicht. De Bruijn vond Simons best wel een humaan werkgever, maar als lid van de SDAP in een oranje-optocht meerijden, dat ging hem net iets te ver. Door zijn weigering nam er niemand aan deel, waardoor het eerste conflict met Simons was geboren.
De goede sfeer was er enigszins door aangetast. Al snel kwam er een tweede conflict. Z'n baas wist uiteraard dat De Bruijn voorzitter was van de Bakkersbond. Op de eerste ledenvergadering was hij gelijk tot voorzitter gekozen. Lid van de SDAP worden had wat langer geduurd. Die stap deed hij pas in 1931. Ook daar maakte hij snel carrière. In 1933 werd hij afdelingssecretaris en in 1935 stond hij voor deze partij candidaat voor de gemeenteraad.
Simons deelde die opvattingen niet, maar dacht handig te zijn door De Bruijn voor zijn karretje te spannen en gebruik te maken van zijn bekendheid in arbeiderskringen.
Een stevige concurrent van Simons was de bakkerij van Cooperatie "De Voorlooper", min of meer ook een onderdeel van de rode familie. Met die achtergrond stelde Simons aan De Bruijn voor in het oude Vlaardingen daar klanten voor hem weg te halen.
Deze had niet veel tijd nodig voor een besluit. Hij weigerde dit pertinent. Zijn baas gaf hem nog 14 dagen uitstel. Het antwoord bleef nee en na 8 jaren werd hij op staande voet ontslagen.
De Bruijn was er de man niet naar eenmaal per dag te blijven stempelen om als werkloze zijn uitkering veilig te stellen.

Melkwinkel Vondelstraat 31. In deuropening mevr. De Bruijn-Vellekoop en oudste dochter Ria

De Bruijn als kleine zelfstandige

Actief als hij was regelde hij binnen vijf weken een melkwijk. De melkfabriek Emous in Vlaardinger-Ambacht ontving De Bruijn blijkbaar met open armen.
Daar zeiden ze: "Ga maar naar Verhulst in het Westnieuwland om een wagen te laten maken en koop aan de Wedde de melkkannen. De rekeningen kunnen naar de melkfabriek. Dat geld regelen we later wel". En zo werd De Bruijn een kleine zelfstandige, die voor eigen risico de straat op ging en zelfs kans zag er in de Vondelstraat 31 nog een melkwinkeltje op na te houden. Dat laatste duurde niet lang, want al snel werd verhuisd naar Oosterstraat 1, waar van de dames Zonne voor f. 9.- per week een pakhuisje voor de melkwagen werd gehuurd. Met bovenwoning.
De start vond plaats toen de crisis zijn hoogtepunt beleefde. Moeilijk genoeg dus. Maar hij bouwde de melkwijk op, nu wel -en met succes- gebruik makend van zijn bekendheid als actief lid en bestuurder van de SDAP. Tot na de oorlog bleef de melkwijk bestaan en zou politiek gezien bijna nog een belemmerende rol gespeeld hebben. Een melkboer als wethouder, dat was nog nooit vertoond.

In politiek opzicht kan 1935 voor Teun de Bruijn als een beslissend jaar beschouwd worden. Nog maar enkele jaren lid van de SDAP werd hij gekozen als raadslid voor die partij. Op 3 september 1935 vond de installatie plaats. Als nieuweling in de zevenmansfractie werd hij direct tot fractievoorzitter gekozen. Dit zou het begin worden van een flitsende carriere.Er was nog een reden om te juichen voor de SDAP. Jan Buis, al vanaf 1917 lid van de gemeenteraad, maakte als eerste rode wethouder in Vlaardingen zijn entree.
Het eerste belangrijke onderwerp, waarmee zij beiden te maken zouden krijgen was het stichten van een zwembad. Jan Buis, SDAP, vond als wethouder op het bureau van gemeentewerken een plan met tekening voor een zwembad aan de Maas.
De "Vlaardingse bad- en zweminrichting" had grote belangstelling voor dit plan. De Algemene Nederlandse Zwembond was minder enthousiast.Zij was van mening dat je een zwembad niet aan open vaarwater moest situeren. Zeker niet met de steeds toenemende vestiging van industrieen en vooral niet met het oog op het gevaar van de ziekte van Weil.

In de crisis van de jaren dertig bestond er landelijk een "Werkfonds", waarop de gemeenten een beroep konden doen als het ging om het financieren en uitvoeren van openbare werken. Er moest dan wel een goed plan op tafel komen, voorzien van een deskundig advies.Dat ontbrak, zodat het voor de hand lag naar een andere plek voor het zwembad te zoeken.

Voortvarend als Buis was, kwamen b en w al op 22 november 1935 met een voorstel tot het stichten van een zwembad op het terrein, gelegen ten noorden van de Hogelaan, in de volksmond de Sahara geheten.
Bij de toelichting geeft Buis toe dat duizenden kinderen twintig jaar lang vermaak hebben gevonden op deze zandvlakte. De bedoeling is dit nooit geweest. Het terrein was bestemd voor plantsoen. Nu jeugdige werklozen daar aan bezig zijn, is het zaak snel te beslissen of gemeentegrond voor een dergelijke inrichting bestemd kan worden. Het zal een enorme verbetering zijn. Hoeveel het gaat kosten en wat het precies moet worden is nog niet bekend. De situatietekening geeft een wateroppervlakte aan van 2.500 m^2 op een totaal van 9.500 m^2. Deskundigen beweren dat de Sahara voldoende water heeft en zal blijven geven. Maar ook dat moet nog onderzocht en vastgesteld worden. Het zwembad zal een/vierde van de Sahara in beslag nemen.
De Bruijn acht het stichten van een zwembad op de Sahara een grote verbetering. Hij juicht het voorstel, gesteund door deskundigen, van harte toe. Hij ziet er een poging van b en w in een beginselbesluit uit te lokken over de plaats van het zwembad. Bij een definitief besluit zal dit nog wel enige moeilijkheden opleveren. Later is er nog voldoende gelegenheid daar over te spreken.
Van Minnen, CHU, wil liever huizenbouw, omdat hij vindt dat een zwembad daar overlast zal bezorgen aan de bewoners van de Julianasingel.
Buis zegt dat huizenbouw op de Sahara ongewenst is. Als deze plaats ongeschikt is voor een zwembad, is het ook niet goed voor een plantsoen. Wat de bestaande stortplaats voor huisvuil tegen de Schiedamsedijk betreft wordt er gezocht naar een andere plek. De stank valt overigens mee, anders zouden er wel klachten komen van de bewoners van de Julianasingel.
Het voorstel van b en w wordt aangenomen met 18 stemmen voor en 3 tegen, afkomstig van M. de Heer, C.B. Verloop en H.K. van Minnen, allen CHU.
De discussie over een zwembad zal nog vele jaren de gemoederen blijven bezig houden.

Troelstra, in 1930 overleden.

Troelstra, die moet zakjes plakken.

Bij de algemene beschouwingen is Teun de Bruijn, voorzitter van de grootste fractie, op maandag 20 januari 1936 als eerste aan het woord.
De Bruijn betuigt zijn instemming met het feit dat b en w voor 1936 met een sluitende begroting komen. Hij deelt niet de grote voldoening die b en w in de memorie van toelichting daarover hebben. Hij stelt vast dat de begroting sluitend gemaakt kon worden door toepassing van een aantal verslechteringen, o.a. ten opzichte van het bewaarschoolonderwijs, de schrapping van subsidies aan tal van nuttige instellingen en de verlaging van lonen en steunuitkeringen. Teleurgesteld is De Bruijn over de afwijzing van het geneeskundig schooltoezicht. Juist dit instituut zou veel kunnen doen ter voorkoming van het verspreiden van besmettelijke ziekten en het bestrijden van tuberculose. Ook de beroepskeuze van de leerlingen in overeenstemming met hun lichaamsgesteldheid is in dit verband van groot belang.

Dat er voor het eerst een sociaal-democraat als wethouder werd gekozen, was voor meerdere leden een reden van groot ongenoegen. Zij misgunden die grote groep een wethouderszetel omdat de SDAP zich niet schaart om de troon van vorstenhuis en vaderland, daarbij wijzend op de "vergissing" van Troelstra in 1918 en het incident met het oorlogsschip "De Zeven Provinciën"
Het spijt De Bruijn dat men het in deze ernstige tijd nog nuttig en nodig vindt met deze oude koek aan te komen. Uit eigen ervaring weet hij van 1918 niet al te veel. Wel was hij toen een verwoed zanger van het schone volkslied "Troelstra die moet zakjes plakken" en dat meende hij toen ook ernstig.
Een ding kan hij zich wel levendig herinneren. Dat is de bittere armoede en ellende in de arbeidersgezinnen, die hij als jongen van 12 jaar zelf heeft ervaren. Hij weet ook dat na 1918 de positie van de arbeiders is verbeterd, mede door het optreden van de sociaal-democraten en in het bijzonder dankzij een hoogstaand mens als Pieter Jelles Troelstra. En wat het zich scharen om de troon van vorstenhuis en vaderland betreft herinnert hij aan 1914, toen het vaderland door een groot gevaar van buitenaf bedreigd werd. Het was Troelstra die zei dat "... de nationale gedachte de nationale verschillen moet overheersen".

Geen bier en jenever, maar arbeid en brood

De Bruijn wijst er op dat men in die dagen de arbeiders nog kon winnen met bier en jenever, de wapenen der heersende klasse.
Hij waarschuwt tegen het ook nu nog blijven voortgaan op het verderfelijke pad van overdreven nationalisme, waardoor men een partij die een vierde van het volk omvat, brandmerkt als een onverantwoordelijk element. Men moet toch weten dat wat de SDAP in de veertig jaren van haar bestaan tot stand heeft gebracht van grote en machtige betekenis is.

Plan van de Arbeid, 1935.

De Bruijn besluit zijn hartekreet met de vraag hoe men aan de hand van het witboek over "De Zeven Provinciën" kan blijven beweren dat de sociaal-democraten schuldig zijn geweest aan het gebeurde op deze oorlogsbodem.
Na een politieke beschouwing over het kabinet Colijn komt hij terug op de verkiezing van een sociaal-democratische wethouder en spreekt zijn waardering uit voor degenen, die wel daaraan hebben meegewerkt. Hij spreekt de wens uit dat het nieuwe college van burgemeester en wethouders in goede samenwerking veel en belangrijk werk zal mogen verrichten in het belang der gemeente. Hij hoopt dat men plaatselijk welwillend zal staan tegenover het Plan van de Arbeid, samengesteld door SDAP en NVV. Dit plan heeft tot doel ons volk bestaanszekerheid bij een behoorlijk levenspeil te verschaffen en voor de werkloze arbeid en brood. Mede door de uitvoering van dit plan moet voor de werkende in loondienst de vrees verdwijnen morgen bij het grote leger der werklozen te worden ingelijfd.

Weg met de krotten, op naar een tuindorp

Het is ook daarom prettig dat plaatselijk een sociaal-democratische wethouder zijn intrede heeft gedaan. Er is veel te doen in Vlaardingen. Het opruimen van de krotwoningen in de omgeving van de Fransenstraat, Willemstraat en Stillesteeg zal een zegen zijn. De doorbraak naar het Westen is volgens b en w "als een niet direct productieve uitgave in deze tijd niet verantwoord voor de gemeente". Nodig is deze wel. De Bruijn verwacht dan ook dat b en w de eerste de beste gelegenheid zullen aangrijpen [hij denkt daarbij aan het Plan van de Arbeid] dit werk te laten uitvoeren.

Als object voor werkverruiming is het stichten van een tuindorp zeer aantrekkelijk. Gezien de grote trek van inwoners naar Vlaardinger-Ambacht is hieraan grote behoefte. Voor versnelde uitvoering komen in aanmerking de straataanleg in de Grote Vettenoordsepolder. Het college noemt in het kader van de werkverschaffing het aanleggen van een oprit naar de Maassluissedijk, het verbreden van de Julianasingel en het maken van een zwembad op de zogenaamde Sahara. De Bruijn dringt op spoed aan, zeker als het gaat om het zwembad. De toestand waarin de oude bad-en zweminrichting verkeert is heel beroerd en de ligging in de Spoorhaven is uit den boze.
Als besluit van zijn algemene beschouwing kan De Bruijn niet nalaten opnieuw het Plan van de Arbeid aan te snijden.

Christendom en Socialisme zijn één

Wat hij als de geest van dit plan beschouwt is waard om als teken van die tijd vrijwel letterlijk over te nemen.
"Wanneer de kerkelijke groepen van onze bevolking tot het inzicht zullen zijn gekomen, dat de ellende en verwarring van thans slechts een gevolg zijn van het kapitalisme, dan hoopt spreker dat de hand welke de sociaal-democraten in deze donkere dagen uitsteken naar ieder die mee wil werken aan de verlossing uit de crisis langs de weg, aangegeven in het Plan van de Arbeid, zal worden aanvaard, opdat men kome tot een werkelijke eenheid van ons volk. Een eenheid gebaseerd op de schone beginselen in welke Christendom en Socialisme EEN zijn, en gebaseerd op achting en liefde voor de naaste.
Laat men bedenken dat wanneer de sociaal-democraten pleiten voor de materiele behoeften van ons volk, zij dit doen met de bedoeling daarmee te bewerken de geestelijke en morele verheffing van het mensdom, te behouden en te beschermen de geestelijke en morele verheffing en persoonlijke vrijheid van de naaste".

Toegang tot het westen, een goede zaak

In dezelfde vergadering zegt W.F.J. Rey van de Katholieke Volkspartij over de doorbraak naar het Westen, dat de vereniging van huis- en grondeigenaren op eigen initiatief een verzoek aan de raad heeft gericht. Hij kan daar volledig mee instemmen. Een betere toegang naar het Westen is zeer gewenst en het zal de wethouder van gemeentewerken tot eer strekken als hij kans ziet daarin verbetering te brengen, hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk. Hij vindt het terecht dat b en w al op de begroting voor 1937 een bedrag van f. 25.000.- hebben gezet om de toegangswegen naar het Westen te ontsluiten.

Als de algemene beschouwingen op dinsdag 21 januari 1936 worden voortgezet zegt N. Moerman, Partij van de Vrijheid, dat de sociaal-democraten alsmaar ten strijde blijven trekken tegen het kapitalisme. Hij wijst op het nieuwe kapitalisme, zoals men dat ziet opbloeien in vakbonden en cooperaties. De outillage mag wat vriendelijker zijn, de practijk is dezelfde. "Wij liberalen geloven in vrijheid en verantwoordelijkheid als de juiste grondslag voor de samenleving."

Onverklaarbaar bewoonde woningen

In samenhang hiermee worden de huren van de woningen genoemd. Barendregt gelooft niet dat er woningen onder de f. 3.- per week leeg staan. Misschien in de Kwakelsteeg, 1e Liesveldsteeg en Zomersteeg, woningen die allang onbewoonbaar verklaard hadden moeten worden. Voor afschaffing van huurtoeslagen mag dus geen sprake zijn.
De Bruijn zegt dat de minister niet weet hoe groot de nood is in de gezinnen van werklozen. Velen uit de burgerij trouwens ook niet.
Wethouder A.van Rijn, AR, is het er niet mee eens. De levenspositie van de werklozen zal heus niet dalen, want voor hen is er immers goedkope margarine, goedkoop vlees en vet, goedkope groenten, kolenbijslag en extra steunuitkering.....

Tonnenwagen. Biersloot/hoek Bothastraat.

Zuinig met geld, niet met water

Eind 1936 beleeft de raad in een tweetal vergaderingen nog een enerverend slot.
Op donderdag 7 december is er een spoedeisende vergadering, die de raadsleden tien minuten bezig houdt. Opening om half acht, sluiting om tien over half acht.
Maar voor de gemeente brengt het netto f. 8.700.- per jaar op. Vanwege de heersende crisis op economisch gebied is er een rentedaling. De gemeente lost enkele 4 ½ % leningen af en sluit bij R. Mees en Zoonen a 4 % een nieuwe lening voor een bedrag van f. 2.350.000.-.

Een onderwerp van geheel andere aard is de "Verordening tot het verplicht stellen van het hebben van een watercloset in bestaande woningen".
Op 17 december 1926 is een soortgelijk besluit genomen, waarbij alle percelen in de gemeente binnen tien jaren voorzien moesten zijn van een watercloset, aangesloten op

het gemeenteriool. Die verplichting loopt af per 31 december 1936. Nog juist op tijd komt er een nieuw besluit, dat alle bestaande huizen voorzien moeten zijn van een of meer closetpotten met afvoerinrichting, stankafsluiter en waterspoeling. Ter krachtige ondersteuning wordt tevens bepaald dat overtreding gestraft wordt met ten hoogste twee maanden zitten [in de gevangenis], dan wel met een afkoopsom van ten hoogste f. 300.-

Vlaardigen moet zich verzetten tegen de regering

De raadsvergadering van 15 februari 1937 begint met de algemene beschouwingen over de begroting van het lopende jaar.
De Bruijn is dankbaar dat de begroting sluitend is, maar dat wil nog niet zeggen dat hij voldaan is. B en w gaan er te vanzelfsprekend van uit dat het gemeentebeleid zich aansluit bij het beleid van de regering. Enig verzet zou nodig zijn geweest. Want alles wat de regering voor de gemeenten heeft gedaan is veel te omslachtig. Ondanks de doorgevoerde bezuinigingen moest er nog een bijdrage van f. 200.000.- van het Rijk komen om de begroting sluitend te maken. Het zou voor de hele bevolking een zegen zijn als er geregeerd zou kunnen worden volgens de lijnen aangegeven in het Plan van de Arbeid. Dan zou er allerwegen weer opleving komen en alle lagen van de bevolking zouden er van profiteren. Het is onbegrijpelijk dat b en w nog steeds afwijzend staan tegen een weg langs het Vulcaanterrein. Het zou een werk zijn dat tegen normale loon-en arbeidsvoorwaarden kon worden uitgevoerd en bijdragen tot werkverruiming.
De toestand van het zwembad in de Spoorhaven is in strijd met de volksgezondheid. De ligging is slecht en het water ook. Des te meer een pleidooi voor een snelle realisering van het nieuwe zwembad op de Sahara. Dat vele zwemmers uitwijken naar de Vulcaanhaven moet een extra aanwijzing zijn dat het nieuwe zwembad zo spoedig mogelijk tot stand behoort te komen. Bovendien is het een prachtig object voor werkverruiming.
De Bruijn heeft met voldoening geconstateerd dat binnenkort weer een voorstel tot onbewoonbaarverklaring van woningen te verwachten is.
Uit het betoog blijkt verder, dat er door de Vereniging voor kindervoeding aan een aantal leerlingen viermaal per week een warme maaltijd wordt verstrekt. Omdat de kindereen het meest van de gevolgen van de werkloosheid te lijden hebben vindt De Bruijn het zeer spijtig dat b en w afwijzend staan tegenover het verstrekken van kleding en schoeisel aan schoolgaande kinderen. Juist omdat het onderwijzend personeel hierop heeft aangedrongen.
Bij de behandeling van de vorige begroting heeft De Bruijn een voorstel gedaan waarin het college verzocht werd de mogelijkheid voor het instellen van een schoolartsendienst te onderzoeken. Het voorstel werd met algemene stemmen aangenomen, maar wat b en w in de memorie van antwoord er over zeggen, kan alleen maar als onvoldoende worden betiteld. Van een onderzoek is niets gebleken. Daarom is De Bruijn er zelf op uitgegaan en heeft gesproken met de wethouder van onderwijs in Gouda. Hij is er enthousiast vandaan gekomen. Men heeft daar een arts in vol-ambtelijke dienst. Een combinatie met de zorg voor het zuigelingenbureau en de kleuterschool en in samenwerking met een schoolverpleegster is er een werkwijze ontstaan waarbij het kind vanaf de wieg onder voortdurende controle staat. Met groot genoegen heeft hij ook geconstateerd dat de stichting van een schoolartsendienst door de raad met algemene stemmen is aangenomen. De goede verstaander kan hieruit afleiden dat men zich lang niet overal uit principe tegen het instellen van een schoolartsendienst verzet.
De Bruijn kondigt een voorstel aan tot het benoemen van een commissie ad hoc, die een onderzoek zal starten naar het instellen van een schoolartsendienst, desnoods in samenwerking met de omliggende gemeenten.

Naast de kritiek aan het adres van b en w wenst hij het college kracht en wijsheid toe om te regeren. Laat het niet te huiverig staan tegenover het uitvoeren van werken. Nog enkele maanden en de periode van aanpassingspolitiek is voorbij. Als de tekenen niet bedriegen gaan we een tijd tegemoet dat geregeerd zal worden volgens de lijnen aangegeven in het Plan van de Arbeid. De Bruijn zegt het niet, maar hij heeft bij deze uitspraken ongetwijfeld de komende Kamerverkiezingen in het hoofd. De tijd zal het leren.
Tot slot van zijn algemene beschouwingen geeft hij aan dat ook de gemeenten daarin een taak hebben. Ook in Vlaardingen liggen tal van objecten van werkverschaffing. Het geld is er, het werk is er. Zowel voor de arbeiders als voor de middenstand heeft het verleden te veel ellende gebracht om er lang bij stil te staan. Daarin zal dan verbetering komen.

"Uit de duisternis treedt men het licht tegemoet"

Deze slotzin is van De Bruijn, maar het lijkt bijna ook een inleiding voor wat Van Minnen daarna zal zeggen.
Van Minnen heeft n.l.met instemming geconstateerd dat de homogeniteit van het college niet is verloren gegaan, ondanks het feit dat een sociaal-democratische wethouder in het college zitting heeft. Dat pleit voor de betreffende

wethouder, maar tegen de sociaal-democraten voor hun optreden in het verleden, toen hun oppositie een sfeer in de raad kweekte, die men niet terug wenst.
Uit het verdere betoog blijkt dat Van Minnen de SDAP niet echt ziet zitten. Hij noemt wel zes maal de SDAP en vindt ook nog de critiek van de SDAP op inspecteur De Buck onterecht. Het is Van Minnen opgevallen dat tijdens de 1-Mei optochten steeds meer de kreet Vrijheid wordt gehoord, bedoeld tegen degenen die voorstanders van de dictatuur zouden zijn. In dit verband heeft hij zelfs een circulaire van mr. Duys [Tweede Kamerlid voor de SDAP en een vurig bestrijder van het fascisme] bestudeerd.

H.K.van Minnen

Moerman maakt zich druk over De Bruijn. Deze heeft enkele principiele stokpaardjes bereden. Als De Bruijn het beleid van de regering beschouwt alsof het alleen armoede en verminderde koopkracht heeft gebracht,dan vraagt hij zich af of de sociaal-democraten het zonder de aanpassingspolitiek zouden hebben aangedurfd. En als zij het PARADIJS verwachten van het Plan van de Arbeid en afgeven op deze kapitalistische samenleving, dan moet hij zich maar eens in de problemen bij de Arbeiderspers verdiepen. Dat is dan wel een socialistisch bedrijf, maar de versoberingen zijn ook daar doorgevoerd. De Algemene Typografen Bond weigerde daar verder aan mee te werken.

J.P. Barendregt, SDAP, memoreert dat Van Minnen de oranjegezindheid van de SDAP in twijfel heeft getrokken. De schuld ligt volgens hem juist aan de andere kant, want bij alle Oranjefeesten was het "alle socialisten in een harington" niet van de lucht. En dat gezang was ook bij de 1 mei optochten te horen.

A. Schilder betreurt het dat Van Minnen zich zo heeft laten gaan en de SDAP buiten de christenheid heeft gesteld. De algemene gang van zaken gaat niet buiten Godsgenade om, dat is Schilders volle overtuiging. Het is waar dat de SDAP nooit heeft deelgenomen aan de Oranjefeesten. Als sociaal-democraat leeft hij toch heus wel mee.

De zoveelste vergissing?

Als de raadsvergadering op woensdag 17 februari 1937 wordt voortgezet is het wethouder Van Rijn die zich afvraagt of het wel ernst is met de oranjegezindheid van de SDAP, zoals Schilder aangaf. Of heeft men te doen met tactiek. Zou het de zoveelste vergissing kunnen zijn van de SDAP, zoals in 1903, 1914, 1918, 1929 [voorspelling dat de crisis niet lang zou duren] en in 1933 "De Zeven Provinciën" De SDAP en de NSB richten dezelfde verwijten tot de regering. Zouden zij misschien bij de verkiezingen nog eens samengaan?
De verwijtende toon houdt niet op, want Van Rijn betrekt ook collega-wethouder Buis in zijn tirade. Bij de laatste feesten ter gelegeneheid van de ondertrouw van Prinses Juliana wilde Buis geen zitting nemen in het feestcomite. Als van het Volksgebouw [Buis is penningmeester] wel de rode vlag waait, maar niet de nationale driekleur, dan vraagt Van Rijn zich af of de ernst echt aanwezig is.

Als Buis aan het woord komt lijkt de woordenstroom van Van Rijn geen indruk op hem gemaakt te hebben. Tijdens de beantwoording van diverse opmerkingen lanceert Buis de gedachte dat het hem gegeven mag zijn te komen tot zijn ideaal: Van jaar tot jaar alle straten van de gemeente te laten voorzien van trottoirs met tegelbestrating. De doorbraak naar het Westen zal weer aan de orde komen, want er zijn genoeg voorstanders volgens Buis.

Opnieuw de doorbraak

De volgende avond, donderdag 18 februari wordt de raadsvergadering voortgezet en opnieuw komt de doorbraak aan de orde. Hierbij wordt gedacht aan een oprit van de Gedempte Biersloot naar de Hoogstraat. Op aanwijzing van Gedeputeerde Staten moet het een brede straat worden, waardoor de 6e en 7e Bierslootstegen totaal zullen verdwijnen. Hoewel men het een bezwaar vindt voor de Hoogstraatwinkeliers, komt daar dan een hele rij winkels met huizen.

Op de vervolgvergadering, vrijdag 19 februari, blijkt dat de doorbraak naar het Westen aan rente en aflossing f. 17.500.- zal kosten. Overwogen wordt te beginnen met een doorbraak van de Hoogstraat naar de Westhavenplaats of de Havenstraat. Als dan eenrichtingsverkeer wordt ingesteld op de Brede Havenstraat en op de Hoogstraat tot de doorbraak, kan wellicht de verkeersagent [!] op de Hoogstraat gemist worden.

De cijfers spreken

Dezelfde avond geeft een aantal cijfers toch wel een aardig beeld van die tijd.
De jaarwedde van de burgemeester is f. 6.375.- per jaar, in het geval van vrij wonen te verminderen met f. 950.-.
De vergoeding van de wethouders is vastgesteld op f. 1.425.- per jaar.
De raadsleden worden niet vergeten. Zij ontvangen per raadsvergadering drie gulden presentiegeld, waarbij wordt vermeld dat er een raming is van 18 zittingen. De aanwezigheid op de commissievergaderingen levert de raadsleden de helft van dit bedrag op.
Op de stembureaus kregen de drie leden elk f. 10.- per dag, door de gemeente verlaagd naar f. 7.50. Op last [!] van Gedeputeerde Staten werd het tenslotte f. 5.- per dag.

Cijfers blijken in die tijd heel belangrijk. Buis zegt dat jeugdige tewerkgestelden op de Sahara hun beloning [zakgeld] volledig mogen houden. In de vrije maatschappij moet twee/derde van het loon gekort worden op het steunbedrag van de vader.
Het lijkt allemaal kruimelwerk, maar men is er intensief mee bezig. Zo constateert Barendregt een ongelijkheid tussen georganiseerde en ongeorganiseerde werklozen.
Weliswaar krijgen de vakbondsleden vijftig cent meer steun, maar de niet-leden krijgen wel 5 of 6 boterbonnen voor "onvermengde margarine". Dat bespaart 6 x 15 cent. Tel uit je winst.

In de nog volgende vergaderingen in 1937 komen opnieuw verzoeken het westelijk doorbraakplan met spoed uit te voeren.
We komen te weten dat een plezierhond in Vlaardingen tien gulden per jaar aan belasting opbrengt en in Vlaardinger-Ambacht kost het maar de helft.
De schoolartsendienst komt regelmatig aan de orde en ook de waterclosets blijven de aandacht vragen. Half in het jaar blijken er nog 300 panden te zijn, niet voorzien van een watercloset.

Bij de bespreking van een verordening, "regelende de pensionering van wethouders" komt o.m. de volgende ontboezeming uit de raad.
Wie lid van de raad wordt, wil dat zijn. De democratie heeft het element van een zekere streling en bevrediging, aan het lidmaatschap verbonden, nog niet weggespoeld. Ditzelfde geldt voor de wethouders. Is er behoefte aan wethouders? Er is steeds elke vier jaar veel animo voor dit ambt. Is het moordend werk?, sloopt het de functionarissen?
Als spreker de wethouders aanziet, krijgt hij allerminst die indruk. Is een wethouder dan voor de maatschappij verloren, als hij aftreedt? Integendeel, wijde perspectieven openen zich voor hem. In sommige gevallen staat het ambt van burgemeester, gedeputeerde of lid van de staten-generaal voor hem open.
De wethouders hebben hier een vrij matige bezoldiging, maar zij verrichten met opgewektheid hun taak.
De [bescheiden] pensioenregeling komt er. Men moet tenminste drie jaren wethouder, al of niet onderbroken, geweest zijn. De uitkering gaat in op 65-jarige leeftijd.

Overlast op straat

Bij de "Verordening tot het verbod van het aanbieden of aanprijzen van waren, d.m.v.luidruchtig roepen, schreeuwen, bellen, door het slaan met voorwerpen, door het maken of veroorzaken van andere hinderlijke geluiden, dan wel door het maken of verwekken van rumoer, mede van toepassing op hen die goederen op of aan de weg opkopen" komen vele tongen los.
Vooral De Bruijn roert zich. Hij legt uit wat stilte betekent voor de continu-arbeiders en wil dat het verbod tot 12 uur geldt i.p.v. tot 9 uur.
De voorzitter stelt daar tegenover dat vreemdelingen die hier logeren van alle geluiden schrikken. Zij worden wakker van het geluid in de Vulcaanhaven van ladende en lossende boten. De Vlaardingers horen dit al niet meer. [Wat zeuren we nog?]. En Rey is het met hem eens.

Bad- en Zweminrichting in de Spoorhaven

De Bruijn houdt vol en zegt dat het steeds uitbreidende aantal continu-arbeiders toch al veel slaap tekort komt. Ter ondersteuning van zijn bezwaren geeft hij het voorbeeld van Den Haag. Daar mag men wel kippen houden, maar geen haan!
Van Rijn zegt dat het niet alleen de venters en opkopers zijn die lawaai maken. In de zomer hebben vele mensen op de vroege zondagmorgen hinder van de Rotterdammers, die naar Hoek van Holland trekken [fietsen dus !!]

Tenslotte legt De Bruijn zich neer bij de voorgestelde redactie van het artikel. Want bij wijziging zou ook de straatmuziek wel eens onmogelijk gemaakt kunnen worden.

De zwem-en badinrichting blijft een voortdurend agendapunt. Deze keer gaat het om het gemengd zwemmen en de familiebaden.
A. Boogaard, SDAP, en J. van Toor Hzn, Partij van de Vrijheid, zijn voorstanders van familiebaden. De tijden zijn veranderd en hebben de gemengde baden langzamerhand populair gemaakt.
Schilder vindt het maar vreemd dat ook kinderen beneden de 14 jaar onder de bepaling vallen.
Visser is tegen en De Heer ook. De laatste hangt een verhaal op over een bezoek aan een gemengde badinrichting in Dordrecht. Daar heeft de sociaal-democratische wethouder hem en anderen rondgeleid. Het kenmerkende van de inrichtingen waar het gemengd zwemmen wordt toegestaan is, dat er maar weinigen in het bad waren. Het merendeel van de aanwezigen lag in het badcostuum naast en over elkaar heen. Volgens De Heer een bewijs dat in onze tijd het schaamtegevoel is achteruit gegaan. Het is voor hem blijkbaar aanleiding een sprong in het diepe verleden te maken, want tot slot zegt De Heer: "De vrije levensuiting op dit terrein was mede de oorzaak van het geleidelijk verval, dat de ondergang van het Romeinse Rijk voorbereidde."
Bot weet het ook mooi te verwoorden "....maar door houding en ogenspel worden de hartstochten opgewekt en de gevolgen daarvan kunnen funest zijn."
De uitgebreide discussie, die er op neer komt, dat het de vraag is of de inlanders van Indië er moreel wel op vooruit gaan als zij zich beter zijn gaan kleden, doet De Bruijn de verzuchting slaken, dat men zedelijkheid niet verkrijgt met het aantrekken van kleren, al zou het een harnas zijn.
Barendregt wil nog wel even laten weten wat hij gelezen heeft in een geschriftje over het eiland Marken. Het aantal gedwongen huwelijken is er het meest talrijk. En daar is de kleding toch zeker niet onvoldoende!
Wethouder Van Rijn zegt te begrijpen dat de sociaaldemocraten voor het onderhavige artikel "niet gemengd

zwemmen", geen waardering hebben: dat brengt hun Marxistisch standpunt met zich mee!
De Bruijn vindt dat er voor het verwijt aan de sociaal-democraten geen reden is. De sociaal-democraat heeft zijn fouten, maar ook de Christen. Want deze bidt: "Vergeef ons onze schulden".

J. Bagchus, CHU, vindt de kwestie sterk opgeblazen. Hij is voor gemengd zwemmen en sluit af met een spreuk van De Genestet.
"Hij die in alle dingen slechts zonde ziet en schuld,
Van leelijke gedachten is wis zijn hart vervuld".
De voorzitter vindt dit blijkbaar een goed moment om te gaan stemmen. Met de kleinst mogelijke meerderheid wordt het voorstel verworpen.
11 raadsleden stemden tegen, 10 waren voor.

Het jaar 1937 wordt in die zin bijzonder afgesloten, dat er tweemaal algemene beschouwingen gehouden worden. In januari voor het lopende jaar en in december voor het komende jaar, waarmee de achterstand in de behandeling van de begroting tot het verleden behoort.

De Bruijn is al wat milder voor het college en spreekt hier en daar zelfs van lof. Niettemin blijft er nog wel wat te wensen over. Het onderhoud van straten en wegen wordt goed ter hand genomen, maar de bestrating van het Westnieuwland en de 1e Maasbosstraat is heel slecht. Ter ontlasting van het verkeer in de 1e Van Leyden Gaelstraat en de Binnensingel moet de aanleg van een weg langs het Vulcaanterrein voorrang hebben en nog in 1938 aangelegd worden.
De plannen voor de nieuwe bad-en zweminrichting blijven zich wijzigen. Vanwege het feit dat de gemeente nog jaarlijks een subsidie van 3 a 4 duizend gulden aan de oude inrichting geeft is ook al uit bezuinigingsoverwegingen een snelle uitvoering gewenst.

De Bruijn pleit voor het bouwrijp maken van gronden in de Grote Vettenoordsepolder en dringt aan op de bebouwing van het gebied ten westen van de Burgemeester Pruissingel. Woningen met een zo laag mogelijke huurprijs is prima. Maar, zegt hij, bedenk wel dat er vooral behoefte is aan eengezinswoningen, het woningtype dat men in Vlaardinger-Ambacht kent. Volgens hem is de "vlucht " naar Ambacht voor 90% daaraan te wijten, want ... " andere geriefelijkheden worden daar de inwoners van het dorp niet geboden ".

Tenslotte roemt De Bruijn bij de gemeentereiniging de aanschaf van 2.000 vuilnisemmers en een auto voor stofvrije belading!!
Een zwarte schaduw op de gemeentefinanciën blijft de armenzorg die voor f. 250.000.- op de begroting drukt.

De Nieuwjaarsrede van de burgemeester begint met de constatering dat 1937 op internationaal terrein veel verwarring heeft gebracht. Hij vindt dit angstwekkend.
Wel is er een afnemende werkloosheid. Niettemin zijn er nog steeds 1.982 werklozen. Daardoor blijft de gemeente onder verscherpt toezicht van het Rijk door de extra subsidies uit het werkloosheidsfonds.
De voorzitter hoopt dat onder die omstandigheden toch de doorbraak tussen het Westen en de Westhavenplaats tot stand zal kunnen komen. Vooral omdat de rijksweg Rotterdam-Hoek van Holland voorlopig zal eindigen op de Broekweg.
Het inwonertal steeg van 30.309 naar 30.423 ondanks het vertrek van 436 inwoners naar Vlaardinger-Ambacht.

De raad met stomheid geslagen

In februari 1938 werd na een ambtsperiode van precies 10 jaar afscheid genomen van burgemeester A. van Walsum. Buis, die met C. Bos, SDAP, bij de installatie was op 14 februari 1928, neemt namens de raad op zijn eigen wijze afscheid.

Hij herinnert aan de eerste vergadering op 22 februari 1928.
Buis zou een interpellatie houden over de werkverschaffing. Maar burgemeester Van Walsum las eerst het reglement van orde voor met een stem, als werden de krijgs-artikelen voorgelezen voor de troep.
"Niemand mocht tijdens de bespreking van de interpellatie een interruptie plaatsen, ook al had deze de grootte van drie letters. En gebeurde het een keer toch, dan roffelde de hamer des voorzitters onophoudelijk. Stom van verbazing hebben wij dit schouwspel als ganse raad gadeslagen. Ik had de moed nog om te zuchten en zelfs toen roffelde de hamer. Niemand begreep waar dat voor nodig was.
Er is geschreven dat in de tijd tussen het vertrek van uw voorganger Pruis en uw komst de raad zich gedroeg als een klas zonder meester èn dat de raad in een hevige partijstrijd was gewikkeld. Van beide was niets waar. Wij hadden het de waarnemend burgemeester, wethouder Den Haan, juist erg gemakkelijk gemaakt. In die sfeer hebben we de vergadering van 22 februari doorgeworsteld.

Na dit begin hebben wij elkaar leren kennen en waarderen.

Afscheid burgemeester Van Walsum

Wij raken een buitengewoon hard werkende burgemeester kwijt, die niets te veel was.
Als de sociaal-democratische fractie voorheen zaken aan de orde stelde was het dikwijls die van een roepende in de woestijn. Maar u stak het niet onder stoelen of banken als u het met onze fractie eens was, ook al waren bijna alle andere leden tegen. Daarvoor onze dank, ook namens de ganse moderne arbeidersbeweging, politiek zowel als vakbeweging.
Een zwart plekje wil ik noemen. Dat is het oproer van mei 1932, de bekende kwestie van de meterhuur. De kwalificatie oproer is schandelijk overdreven en de Vlaardingse bevolking onwaardig. Het ware te wensen voor u en voor de burgers, die op 31 mei 1932 onschuldig hebben kennis gemaakt met de door u aangevraagde rijks-en militaire politie, dat deze bladzijde er niet was geweest ".

"Pro Patria" contra "De Dageraad"

In de raad van 11 april 1938 komt er een discussie op gang, waarbij de tegenstellingen wel erg nadrukkelijk aanwezig zijn. Aanleiding is een verzoek van de kiesvereniging "Pro Patria" om in het vervolg bijeenkomsten van de vrijdenkers-vereniging "De Dageraad" te verbieden.
B en w stellen voor dit verzoek voor kennisgeving aan te nemen omdat de raad hierin geen bevoegdheid heeft.
De Heer wil er toch op wijzen, dat er een wet tegen Godslastering bestaat. De wijze waarop de vergadering van de vrijdenkers is aangekondigd heeft ergernis en ontroering gewekt. God werd daardoor in zijn Majesteit aangetast.
De voorzitter zegt dat op elke openbare vergadering een of twee rechercheurs aanwezig zijn, die rapport uitbrengen en de bevoegdheid hebben een vergadering niet te laten doorgaan.
Den Admirant wijst er op dat in de openbare vergadering van "De Dageraad" het opperbestuur van God werd ontkend, ja zelfs het bestaan van het Opperwezen. Hij verwijst naar Groningen waar de opvoering van het toneelspel "Het krijgsplan der demonen" is verboden. Ook burgemeester Pruis heeft indertijd een bijeenkomst van de vrijdenkers verboden.
De Bruijn behoort niet tot de vrijdenkers. Hij vindt dat het debat de verkeerde kant uitgaat. Vrijdenkers hoeven echt geen godslasteraars te zijn. Hij kent er verschillende die meer als beoefenaars van wetenschappelijk werk bezig zijn. Hoe denken De Heer en Den Admirant over de onderdrukking van de geestelijke vrijheid in andere landen? Hetgeen anderen vandaag overkomt kan ons morgen overkomen. Hij maant dan ook tot grote voorzichtigheid.
Moerman is het volledig met De Bruijn eens. Hij heeft de vrijdenkers wel eens via de radio beluisterd, maar nooit iets gehoord waaraan aanstoot genomen kon worden. Eerder is hij getroffen door de ernst waarmee alles werd behandeld.
De voorzitter wijst er op dat in Groningen in strijd met de

goede zeden werd gehandeld. In verschillende gemeenten, zo constateert hij is ook de film "Grazige weiden" verboden.
Hij vindt de aankondiging "Bestaat er een Opperwezen " niet godslasterlijk. De bedoelde vergadering, waar enkele rechercheurs aanwezig waren, telde 100 bezoekers en verliep rustig.
De voorzitter maakt nog een vergelijking met de titel, die Ds. Wisse onlangs voor zijn toespraak koos: "Heeft Jezus ooit geleefd en zo ja, is Hij dan de Wereldverlosser".
Na deze mededeling werd het adres van "Pro Patria" vlot voor kennisgeving aangenomen.

Oranjepark, een klinkende naam

Nog een onderwerp waar men uitvoerig over kan praten betreft een heel andere naamgeving. Tussen de Hogelaan en de Schiedamsedijk, steeds aangeduid als de Sahara, wordt een park aangelegd.
B en w stellen de naam Oranjepark voor.
De Bruijn wil liever de naam van het bestaande park Het Hof handhaven. Als er dan toch een andere naam moet komen kiest hij voor Koningin Wilhelminahof, daarbij aansluitend bij haar 40-jarig regeringsjubileum.

Hogelaan, op de achtergrond zijn werklozen bezig met de aanleg van het Oranjepark

Na deze eerste spreker zullen er nog vele volgen. De naam Oranjepark spreekt beter aan, Oranjepark heeft zo'n warme klank, Oranjepark kan de Sahara doen vergeten.
Julianapark is ook nog een voorstel vanwege de nabij gelegen Julianasingel.
Het Hof kent ook zijn voorstanders. Men is gehecht aan Het Hof en het mooist is toch Het Hof. Het Hof treft de Vlaardinger in de ziel.
De voorzitter zegt dat het college in eerste aanleg gedacht heeft aan Prinses Beatrixpark. Bij de boomplanting voor haar in februari is daar ook al over gesproken. Het college is er toch maar van afgestapt vanuit de overweging "dat nog afgewacht moet worden hoe dit jonge leven zich zal ontwikkelen". Toen is de naam Oranjepark naar voren gekomen, op zich al een klinkende naam.
De voorstanders voor deze naam blijken ver in de meerderheid te zijn. Van de 21 raadsleden stemmen er 18 voor.

Met Christus sterk

Na enkele raadsvergaderingen, waarin regelmatig de sanering van de binnenstad aan de orde komt, is op zaterdag 7 mei 1938 het grote moment voor Vlaardingen aangebroken. De installatie van de nieuwe burgemeester.
Het is zaterdagmiddag 7 mei 1938. Voorzitter is loco-burgemeester A. van Rijn.
Er is een schrijven van de Commissaris van de Koningin, waarin wordt meegedeeld dat bij besluit van 22 april 1938 per 1 mei tot burgemeester van Vlaardingen is benoemd M.C. Siezen te Hillegersberg.
Siezen wordt binnengeleid door het oudste lid in leeftijd, C.B. Verloop en het jongste, Teun de Bruijn.
De voorzitter zegt o.a. tot de nieuwe burgemeester, dat een stad als Vlaardingen de volle werkkracht vereist. Vlaardingen is in de allereerste plaats een werkstad met een bevolking, bezield met ijver en werklust en ondernemingsgeest.
Een goede verkeersweg van het oosten naar het westen van de stad is al enkele jaren geleden door de raad als een noodzaak aanvaard.
Aangebouwd aan onze gemeente ligt het dorp Vlaardinger-Ambacht. De snelle uitbreiding van deze gemeente maakt grenswijzigingen zeer noodzakelijk.
Uitbreiding van de stadhuisruimte is urgent.
De beraadslagingen in de raad zijn in het algemeen waardig en goed, meestal niet te breedsprakig, maar zakelijk.
Als loco kan hij de burgemeester niet toewensen dat het teken van waardigheid, de ambtsketen, hem nog zeer vele jaren zal sieren. Hoewel de waarde van iemands arbeid niet altijd evenredig is aan de langdurigheid daarvan.

Beets zong eenmaal:
Het haar mag wel wat grijs zijn,
Het voorhoofd niet zo glad,
Maar als het hart nog jong is,
Hoe weinig hindert dat.
Zeker in deze tijd van de sterke man, met opgeheven vuist en brallende toon! God is het die de wereld regeert.
Van Rijn besluit: Als burgemeester hebt gij als genade van God ontvangen dat uw hart nog jong is en uw werkkracht ongebroken.

M.C. Siezen antwoordt o.a. met:
1. Hoe kunnen wij in Vlaardingen aan lonende arbeid komen voor alle valide werkkrachten?
2. Hoe kunnen wij de prachtige ligging van Vlaardingen , tot nu toe de derde havenstad van Nederland, aan de Waterweg het best ten nutte maken voor de welvaart van de gemeente.
3. Hoe maken wij het mogelijk dat Vlaardingen bewoonbaar blijft en zelfs aantrekkelijk als woonplaats?
M.C. Siezen laat weten altijd met zijn voorletters te tekenen omdat zijn initialen zo'n schone betekenis hebben: "Met Christus Sterk, dit blijve in Vlaardingen mijn kracht en strekke velen tot zegen."

De Bruijn: Van Walsum gaf vrijheid voor elke groep, ook voor de SDAP, zich te uiten zoals deze partij dit meende te moeten doen. Hij verwacht dit ook van Siezen en zegt de volle steun van de SDAP toe.
Daarna spreken nog tot de nieuwe burgemeester: Van Minnen, Verloop, Moerman, Rey, Den Admirant en Borsboom.
Elke volgende maand is er een raadsvergadering, waarvan een bijzondere wordt gehouden op maandag 5 september. Het enige punt van de agenda is een Adres van hulde aan Hare Majesteit de Koningin. Het voorlezen wordt door de raadsleden staande aangehoord. Nog diezelfde dag wordt het Adres verzonden. Duur van de vergadering: tien minuten van 19.30 - 19.40 uur.

In december zijn de algemene beschouwingen over de begroting voor 1939, voor het eerst onder voorzitterschap van de nieuwe burgemeester M.C. Siezen.
De Bruijn waardeert ten zeerste de snellere uitvoering van openbare werken. Dit verhoogt het aanzien van de gemeente en bevordert de werkverruiming, waarvan de sociaal-democraten zulke grote voorstanders zijn. Ook ten opzichte van de gemeentereiniging, de plantsoenen, het onderhoud van straten en pleinen, de bevordering van de

Ontvangst M.C.Siezen op de scheiding van Schiedam en Vlaardingen.
De Burgerwacht dient als omlijsting.

woningbouw, het opruimen van krotwoningen enz., mag het werk van het college van b en w gezien worden. Het beheer van de bedrijven, inclusief de tarieven, verdient waardering. Het frappeert de sociaal-democratische fractie dat in de laatste jaren een meer vooruitstrevende houding door het college is aangenomen. Hierdoor is de samenwerking en de rustige sfeer in de raad uitnemend bevorderd. De Bruijn kan het uiteraard niet laten vast te stellen dat de raad in vorige perioden, toen angstvallig de sociaaldemocraat uit het college werd geweerd, een onrechtvaardige en onjuiste houding heeft aangenomen, die niet in het belang van de gemeente was.
Men zal moeten erkennen dat de opname van een sociaaldemocratische wethouder in 1935 een gelukkige daad is geweest, zo stelt hij met enige voldoening vast.

De Bruijn kijkt kritisch vooruit

De Bruijn verheugt zich over de goedkeuring van Gedeputeerde Staten voor de belangrijke verkeersverbetering, die de doorbraak naar het Westen zal betekenen. Zoals b en w stellen zal het plan met kracht tot uitvoering worden gebracht, waardoor de werkverruiming op de juiste wijze wordt bevorderd.
Als tweede werkverschaffingsobject beveelt De Bruijn het maken van een jachthaven ten zeerste aan.
Teleurstellend vindt hij de mededeling van het college dat de plaats voor een bad-en zweminrichting in het Oranjepark opnieuw ter discussie staat. Dit is absurd omdat de raad, mede op basis van deskundige adviezen, deze plek als ideaal heeft bestempeld. Het water ter plaatse voldoet aan alle eisen.

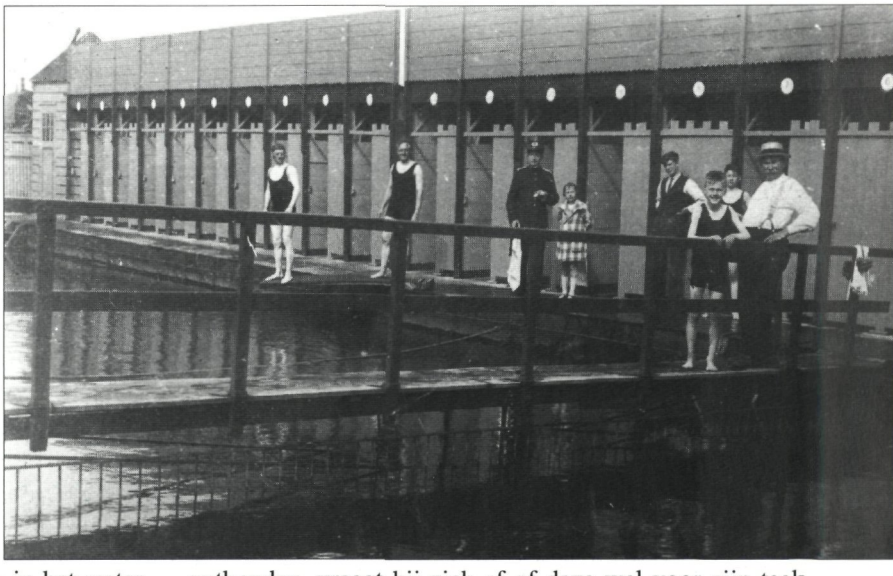

Zwembad met de badmeester. In uniform is Hoofdinspecteur Kramer aanwezig.

De Bruijn vraagt zich af of we straks de schande moeten beleven dat Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht met samen 36.000 inwoners van een zweminrichting verstoken zijn. De f. 8.000.-, die b en w aan het oude niet meer te verbeteren bad in de Spoorhaven willen besteden is volgens hem in het water gegooid.
Over de volkshuisvesting is De Bruijn beter te spreken. De opruiming van het tonnenstelsel wordt voortvarend ter hand genomen. Hij hoopt dat de laatste 150 a 160 tonnen met spoed vervangen zullen worden door waterclosets.
De woningbouw neemt in omvang steeds toe, dat is zeker toe te juichen, maar een groot deel van de burgerij kan de huren niet betalen. Daarom vraagt hij het college de regering onder druk te zetten om toestemming te verlenen tot uitvoering van de plannen van de plaatselijke woningbouwverenigingen. Zij zijn in staat goedkope woningen te realiseren.
Tegen de aankoop van panden ten behoeve van een uitbreiding van het raadhuis heeft hij geen bezwaar. Als het in de bedoeling ligt de politie een betere huisvesting te verschaffen dan de huidige behuizing onder het raadhuis dan juicht hij dit eveneens van harte toe.
Dat de visserijschool voor Vlaardingen verloren gaat valt zeer te betreuren. Het onderwijs in Vlaardingen en alles wat er mee samenhangt krijgt toch al te weinig aandacht. Het bewaarschoolonderwijs ontvangt een te schamele subsidie. Voor de schoolbibliotheek is nog steeds geen geld, al zou f. 25.- [!] per school toch al iets betekenen. De lijdensweg tot stichting van een schoolartsendienst is bekend. Een onderzoekscommissie heeft een rapport uitgebracht. De Bruijn vindt het beneden alle waardigheid, dat de betreffende wethouder zijn dogmatische inzichten misbruikt om de publicatie van het rapport tegen te houden. Als de wethouder deze informatie aan de raad blijft onthouden, vraagt hij zich af of deze wel voor zijn taak berekend is.
Zo is er ook nog een met grote meerderheid genomen raadsbesluit een huishoud- en industrieschool te stichten. Dezelfde wethouder is geen voorstander en traineert duidelijk de uitvoering. Ook het sociale werk in de centrale

werkplaats en de werkverschaffing wordt niet goed behartigd.
De Bruijn heeft in de persoonlijke sfeer iets met melk te maken. Na een gesprek met de betrokkenen is hij tot de conclusie gekomen dat het bezorgen van melk op zondag volledig moet worden verboden. Bovendien staat de Winkelsluitingswet toe, dat men op zondag 4 uur lang in winkels mag verkopen, dus ook melk.

De grenswijziging met Vlaardinger-Ambacht is een moeilijke zaak. Het is daarom wenselijk tegenover deze gemeente zo soepel mogelijk te blijven.
Tenslotte erkent De Bruijn weliswaar de grote waarde van het gebed, maar betwijfelt of het wenselijk is dit in de raad in te voeren. Als men wil voorkomen dat het gebed aanstoot geeft aan andersdenkenden, dan komt er een formule te voorschijn, die weinig verheffend kan zijn.

Donkere dagen op komst

De nieuwjaarsrede van de burgemeester memoreert in de raad van dinsdag 24 januari 1939 de gebeurtenissen in het voorafgaande jaar. De geboorte van prinses Beatrix, het 40-jarig jubileum van Koningin Wilhelmina, het vertrek van burgemeester Van Walsum naar Zwolle, de staking in het visserijbedrijf en de ernstige internationale verwikkelingen passeren de revue.
Een stroom van cijfers geeft aan dat de werkloosheid op een te hoog peil blijft, het aantal steuntrekkers iets terugloopt en het Armwezen nog te veel moet uitkeren. Positiever is dat er 354 nieuwe woningen gebouwd zijn en 109 in aanbouw. Gesloopt of onbewoonbaar verklaard 36. De haringvisserij is nog het hoofdmiddel van bestaan.
Het raadsverslag laat verder zien dat het voorstel de scheepskraan te verkopen is aangenomen. Verder maakt een voorstel van enkele raadsleden tot het invoeren van een gebed bij de aanvang van de raadsvergadering de tongen goed los. Over en weer komen er uitgebreide argumenten voor en tegen op tafel, waarbij zelfs de rede van Chamberlain wordt aangehaald. In zijn verweer tegen de aanvallen op zijn tocht naar Munchen verdedigt Chamberlain zich o.m met het getuigenis, "dat God het gebed van miljoenen voor het behoud van de vrede had verhoord".
Het voorstel wordt met 16 tegen 5 verworpen. Zoals eerder in 1920.
In de loop van 1939 blijkt meerdere malen dat de raad druk bezig is met de voorbereiding van de sanering van de binnenstad en de doorbraak naar het Westen. Regelmatig komen aankopen van panden aan de orde die dit mogelijk moeten maken. Het oude zwembad is gezonken. Afgezien van de reparatiekosten kost het lichten f. 1.700.-. Een goede aanleiding voor De Bruijn weer aan te dringen op het bouwen van een nieuw zwembad.
Een schetsontwerp voor de uitbreiding van het raadhuis ligt ter inzage.

De Bruijn doet een voorstel "... in principe te besluiten tot stichting van een schoolartsendienst", dat met 11 tegen 10 stemmen wordt aangenomen.
Op 19 juli 1939 wordt J.L. Jonker als raadslid geïnstalleerd .
Op 5 augustus wordt prinses Irene geboren. In de raadsvergadering van 28 augustus besteedt de voorzitter aan deze historische dag aandacht. Het prinselijk paar heeft willen uitbeelden dat het de vrede wenst, zoals ook ons gehele volk. Aansluitend aan zijn rede wordt de vergadering geschorst om te luisteren naar de toespraak van Hare Majesteit de Koningin, waarin zij de neutraliteitsverklaring afkondigt, die door de strijdende volken gewaarborgd zal worden.
Bij de installatie van de nieuwe raad op 5 september herinnert de voorzitter daaraan: EEN blijven en elkaar steunen. We leven in een moeilijke tijd.
Diezelfde avond worden als wethouders benoemd:
A. van Rijn met 11, W.M. Don met 17 en J. Buis met 15 stemmen.

Zoals de laatste jaren weer gebruikelijk worden in december de algemene beschouwingen gehouden voor de begroting van het volgende jaar. De Bruijn gelooft dat het tijdstip van behandeling goed is gekozen. Wij leven toch in de duistere dagen voor Kerstmis, die nu wel heel sterk in overeenstemming zijn met de duisternis in de internationale toestand. Het is ook een juiste omlijsting van wat de raad nu te behandelen krijgt. In het algemeen is een begroting al iets duisters, maar nu valt op deze cijfers helemaal geen basis te trekken. We hebben te maken met mobilisatie en distributie, waardoor de lasten voor de gemeente niet precies te schatten zijn. Bovendien zijn we afhankelijk van de bijdragen van het rijk en ook daar is onzekerheid troef.
Wij zullen ons als een eendrachtige raad moeten concentreren op het meest noodzakelijke en financieel toelaatbare, aldus De Bruijn.
Hij is verheugd over het voorstel tot invoering van een schoolartsendienst.
Het ziekenhuis heeft nu grote belangstelling omdat het contract met de gemeente in 1940 afloopt. Er is een plan tot verbouwing van het bestaande en een plan tot het stich-

ten van een nieuw ziekenhuis. Moet er niet gedacht worden aan een gemeentelijk ziekenhuis?
Door de onhoudbare toestand van het zwembad in de Spoorhaven komt de kwestie van een nieuw zwembad opnieuw dichterbij. Het plan voor het Oranjepark ligt er nog steeds. Volgens gemeentewerken kan het op de plaats komen waar nu de gemeentereiniging ligt. Moet het overdekt of open dat is de grote vraag. De Bruijn dringt op spoed aan, want bij een bedrag van f. 160 á 170.000 - moet er vlug beslist worden. In de huidige omstandigheden is er alle kans dat de materialen gaan stijgen.
Hij vraagt aandacht voor de woningbouw. Ook daar zullen de bouwmaterialen in prijs stijgen. Het aantal huwelijken stijgt aanzienlijk, vooral onder de militairen. Daarnaast heeft de hele raad meegewerkt aan de sanering van de Fransenstraat en het opruimen van krotwoningen. Daardoor zijn vele burgers van goedkope naar duurdere woningen verhuisd. Als de particuliere bouwondernemers niet in staat zijn woningen te bouwen, ligt hier een belangrijke taak voor de gemeente, dan wel voor de woningbouwverenigingen. Hij dringt bij het college aan op de nodige paraatheid
Dat er een rapport over de luchtbeschermingsdienst is vindt De Bruijn prima, maar hij denkt dat de ligging van een bepaalde schuilkelder in de onmiddellijke nabijheid van een tweetal benzinepompen niet zo ideaal is.

Tijdens de laatste raadsvergaderingen in 1939 vinden nog enkele schermutselingen plaats.
Van Rijn zegt dat De Bruijn ongelijk heeft als hij stelt dat de woningnood in aantocht is. Momenteel staan er 425 of 5% van de woningen leeg. In aanbouw zijn er 113.
De repliek van De Bruijn is dat de woningen die leeg staan al onbewoonbaar verklaard hadden moeten worden of ze zijn te duur. Patrimonium en Samenwerking vragen een huur van f. 5.20 á f. 5.40 per week. Een steuntrekker met f. 12.-, eventueel f. 15.- per week kan zo'n bedrag niet verwonen. Drie gulden is wel het maximum.
De Bruijn zit een uitspraak van wethouder Van Rijn nog steeds heel erg dwars, die gesteld heeft "dat sociaal-democraten eerbiedwaardige mensen kunnen zijn, maar dat zij gevaarlijke beginselen verkondigen".
Ter staving van deze uitspraak haalt Van Rijn het boek "Deugd en ondeugd hebben stuivertje gewisseld" van mw. Roland Holst erbij en twee boeken van F.M. Wibaut. "Het wordend huwelijk" en "Huwelijk in kameraadschap". De morele en zedelijke waarden van de sociaal-democraten zijn niet minderwaardig, maar ze hebben geen vaste basis! Buis merkt heel nuchter op dat in rechtse kringen over echtscheiding ook nogal verschillend wordt gedacht.
Van Rijn verwijst naar Rusland. Wat men daar ziet gebeuren is de vrucht van de beginselen die jaren lang door communisten en socialisten zijn verkondigd. Waarop C. Bos hem te verstaan geeft dat wat men in Rusland vindt niets, maar dan ook niets te maken heeft met sociaaldemocratie.

Min of meer onzeker over wat 1940 Vlaardingen en het land zal overkomen spreekt de voorzitter op maandag 29 januari zijn jaarrede uit.
Hij herinnert aan het grote geluk dat het Prinselijk Paar in 1939 ten deel viel bij de geboorte van Irene.
Het jaar begon hoopvol, minder werkloosheid en betere financiële uitkeringen.
Het uitbreken van de oorlog heeft aan alle goede verwachtingen een einde gemaakt. Voor een haven-, handels- en werkstad heeft het wereldgebeuren grote betekenis. Door een beperking van het internationale handelsverkeer is onze stad het eerste slachtoffer.
In september was binnen enkele weken de werkloosheid met 75% gestegen, kwamen alle vissersschepen van zee terug en bleven de koopvaardijschepen weg. Drie bronnen van bestaan: scheepvaart, industrie en visserij werden tegelijkertijd getroffen.
Vanwege de doorbraak naar het Westen en de sanering van de Fransenstraat werden in 1939 78 panden afgebroken, in 1938: 36.
Elders in Vlaardingen zijn 223 nieuwe woningen gebouwd, in 1938: 354.

In maart wordt er opnieuw vergaderd en het eentonige verhaal rond een zwembad krijgt een climax. Een deel van het Spoorhavenbad is gezonken en een ander deel is gebroken.
Als verantwoordelijke wethouder zegt Buis dat er een plan wordt uitgewerkt tot stichting van een zwembad in de Indische Buurt. De Oranjepark-locatie is hiermee voorgoed van de baan.

Oorlog en bezetting

In april komt de raad tweemaal bijeen, waarna men pas op vrijdag 21 juni weer bij elkaar komt. Deze bijeenkomst duurt nauwelijks een uur.
Voorzitter M.C.Siezen: "In deze vergadering, na het uur waarin de rouw over ons land is gekomen, wil ik in uw midden eerbiedig gedenken de mannen, die hun leven hebben gelaten in de strijd voor onze onafhankelijkheid. Met smart aan onze geëerbiedigde Landsvrouwe, meer dan 40 jaren met grote liefde en wijsheid voor ons volk, alsmede

aan onze stadgenoten, die thans ver van vriend- en maagschap in de verstrooiing zijn. Vlaardingen bleef als stad gespaard voor verwoesting, nam zelfs vluchtelingen op uit andere plaatsen. Het getuigt van goede burgerzin. Nieuwe tijden, nieuwe verhoudingen, nieuwe eisen. Allereerst de nieuw gegeven verordeningen eerbiedigen en naleven. Onszelf zelfbeheersing opleggen en soberheid in het gebruik van het woord.
En tenslotte zullen wij met waardigheid en fierheid onze plicht moeten doen, zodat de regering, die in deze nieuwe omstandigheden over ons is gesteld, zal moeten erkennen dat het in ons gestelde vertrouwen niet misplaatst is. Ik heb gezegd ."

De raad komt in 1940 nog wel bijna elke maand bijeen, maar het aantal onderwerpen is niet al te uitgebreid. De vergaderingen worden in het algemeen korter en soms zoals in oktober heel kort. In een kwartier tijd was besloten tot de verbreding van de Schiedamsedijk, mede in verband met de opritten in en bij de Babberspolder, waar voorbereidingen werden getroffen voor de bouw van 410 noodwoningen voor de verdreven Rotterdammers.
Van de overige woningbouw komt weinig tot stand omdat het heel moeilijk is daarvoor toestemming te krijgen van de Rijks-commissaris van de wederopbouw.
Op maandag 30 december wordt er in de laatste vergadering van 1940 tussen 16.30 - 18.00 uur nog even ruzie gemaakt met de naburige gemeente.
Gemeentewerken van Vlaardingen heeft een gasleiding gelegd, terwijl er geen vergunning was. Vlaardingen heeft altijd op mondeling verzoek voor Vlaardinger-Ambacht buizen aangelegd. Nu komt er plotseling een proces, dat f 209.10 gaat kosten plus f 120.- voor de advocaat.
Kort en krachtig wordt gesteld dat wat burgemeester Luyerink van Vlaardinger-Ambacht heeft gezegd kant noch wal raakt.

De slotwoorden van de voorzitter: "Wij mogen God wel dankbaar zijn, dat we hier nog in goede welstand bijeen konden zijn, na een jaar waarin zo veel over ons heen is gegaan".

Op maandagmiddag 2 februari 1941 begint om half vijf de raadsvergadering.
De voorzitter wijkt af van de gebruikelijke jaarrede vanwege "deze veel bewogen tijd".....En tenslotte,"de burgerij blijve, hoe hoog de golven ook nog mogen gaan, aaneengesloten en vastberaden achter hen, die aan het roer staan, wachten op de tijd, waarin weer in vrede opgebouwd kan worden, wat nu terneer ligt, een tijd welke zeker komt, zo goed als nu weer het licht bezig is het donker te verdrijven".
In dezelfde vergadering komen we te weten dat "degenen, die aan het roer staan" de loonbelasting hebben ingevoerd.

In de raad van maandag 10 maart, nu om half zeven gestart, deelt wethouder Buis mee. dat de plannen voor het complex Fransenstraat moeten wachten tot het grote saneringsplan voor de binnenstad door Gedeputeerde Staten is goedgekeurd.

De raad komt op maandag 26 mei om half acht bijeen om o.a. de wijziging van gemeentegrenzen goed te keuren.

De aanvangstijd van de raad is op maandag 23 juni al weer een half uurtje later. Het belangrijkste punt is het besluit van Gedeputeerde Staten dat goedkeuring wordt onthouden aan het plan tot doorbraak van het westelijk stadsgedeelte. omdat er nog geen totaalplan is!!

De dagen gaan blijkbaar al weer korten, want de raadsvergadering van 29 juli begint om half acht en is trouwens om tien over acht al weer gesloten.
Toch is er een ingrijpende beslissing aan de orde, want per 1 augustus 1941 is de annexatie van Vlaardinger-Ambacht een feit. Als gevolg daarvan treedt deze raad formeel in zijn geheel af. Negentien van de eenentwintig raadsleden worden herbenoemd, waarbij niet meer Van Toor en Jonker.
De voorzitter begrijpt heel goed, dat deze voor Vlaardingen zo blijde gebeurtenis elders betreurd wordt en voor sommigen zelfs een grote teleurstelling betekent.

De politiek buitenspel

Op donderdag 28 augustus 1941 zal de raad nog eenmaal in de oude samenstelling en voorlopig voor het laatst bijeen zijn van half acht tot vijf voor acht.
Gedeputeerde Staten heeft weliswaar 19 leden van Vlaardingen, plus 4 leden van het voormalige Vlaardinger-Ambacht als raadsleden benoemd, maar met het oog op de getroffen maatregelen t.o.v. de gemeentebesturen vinden G.S. het niet nodig deze nieuwe raad voor die ene keer te doen installeren.
Wat die maatregelen zijn maakt de voorzitter bekend:

Mijne heren,
Wij beleven heden een bijzondere, een historische gebeurtenis. De 8e verordening van de Rijkscommissaris voor

het bezette Nederlandse gebied houdt o.m. in dat vanaf 1 september 1941, zoals alle gemeentebesturen in Nederland, ook onze raad van haar bestuursfunctie ontheven wordt. Daarmede komt ook een einde aan de bestuursfunctie van de wethouders. Beider bevoegheden worden in handen gelegd van de burgemeester.
Deze nieuwe opgelegde regeling acht de bezettende overheid nodig i.v.m.een nauwere meer directe samenwerking en verbondenheid met de leiding van de staat.
De voorzitter voegt daar, min of meer als afscheidswoord, nog één en ander aan toe.
Door de verbeterde financiële positie in 1939 kon weer gedacht worden aan noodzakelijke uitvoering van werken. Allereerst de verkeersverbeteringen, aanleg van de Vulcaanweg, verbreding van de Schiedamsedijk, de totstandkoming van de verbindingsweg naar het Westen, waarvan het maken van een afrit naar de Cronjestraat de vorige week is aanbesteed, de verbinding over de Maassluisedijk van de Burgemeester Pruissingel en de Vettenoordsepolder.
Andere belangrijke plannen zijn het uitbreidingsplan,dat zowel oud als nieuw Vlaardingen beslaat en het plan tot de bouw van een nieuw stadhuis, dat binnen enkele weken aan het college zou worden voorgelegd.
Het stichten van een volksbad met speelterreinen, overigens ook nu nog niet definitief.
Het ga u allen in alles wel.
Laten wij thans uit elkaar gaan, gedachtig aan het "de Heer regeert". Hij zal het op zijn tijd zo maken dat ieder zich daarover verwonderen moet.
De politiek is hiermee volledig buiten spel gezet.

De democratie in herstel

Als op 5 mei 1945 de bevrijding is aangekondigd, maar zeker voor Vlaardingen nog niet echt is gerealiseerd, wordt het eerste besluit van burgemeester en wethouders van Vlaardingen al op 8 mei genomen.
Het houdt voornamelijk in het intrekken van besluiten, die niet stroken met de zich herstellende democratische gedachte en het op gang brengen van het normale leven.

Nood-gemeenteraad Vlaardingen

Woensdagavond werd in een vergadering van kiesmannen de volgende lijst van candidaten samengesteld:

S.D.A.P.: A. Borsboom, L. G. Borsboom, C. Bos, T. de Bruijn, J. Buis, J. C. Hoorweg, G. van Houwelingen, H. van Munster, A. Schilder, J. Steensma.

C.H.: J. Bot, H. K. van Minnen, A. Moerman, D. Niemantsverdriet, K. Oversluizen, J. Snijders, A. Struis, T. v. IJperen.

Liberaal: N. Moerman, J. v. Toor Hzn., M. Vlug, G. Walstra.

R.K.: L. F. J. R. Braccо-Gartner, G. A. Buters, P. J. Slangen, M. J. Verdoes.

Visserij Vlaardingen

Advertentie Luistervink 12-10-45 met lijst van kandidaten voor de noodgemeenteraad.
Niet vermeld J. van Berkel, C.H.

De raad van Vlaardingen komt als noodgemeenteraad voor het eerst bijeen op vrijdag 16 november 1945.
Aan de totstandkoming werkt niet mee de Anti Revolutionaire Partij.
De Vrienden der Waarheid werden niet opgenomen vanwege onvoldoende gegevens over de omvang van de organisatie.
Als wethouders werden benoemd J. Buis, H. van Toor en H.K. van Minnen. De oud-wethouders W.M. Don en A. van Rijn keren niet terug.
De tijd van opbouw vraagt alle aandacht. Oude plannen worden weer ter hand genomen, maar de materiaalpositie is heel beroerd. Ook de normale voedselvoorziening heeft moeite goed op gang te komen.

In de raad van donderdag 20 december 1945 wordt aangekondigd dat er in januari 1946 een tentoonstelling wordt gehouden, die een beeld geeft van.de stadhuisplannen en de plannen op het gebied van de stadsuitbreiding en stadsverbetering. In dit verband wijst de voorzitter er op dat aan de vaststelling van de uitbreidings- en saneringsplannen tijdens de bezettingstijd niet meer valt te tornen.

De ontsluiting van Vlaardingen komt snel aan de orde. Rijksweg 20 moet hier voor dienen en het is o.a. T. de Bruijn die twijfelt of het wel goed zit met de aansluitingen. Hij wil praten met Rijkswaterstaat, omdat hij in de stukken heeft gelezen, dat men in plaats van de verbreding van de Broekweg in dit verband ook nog denkt over de Burgemeester Verkadesingel.

Na een uitvoerige discussie besluit de raad van 28 juni 1946 unaniem tot het beschikbaar stellen van f. 300.000.- = 50% voor het eerste gedeelte van rijksweg 20. Het rijk betaalt ook 50%

Nog dit jaar worden er verkiezingen gehouden voor een nieuwe raad, waarin Teun de Bruijn als wethouder een belangrijke taak zal krijgen in de ontwikkeling van Vlaardingen.

De democratie naar volledig herstel

De laatste vergadering van de noodgemeenteraad betekent o.a. het afscheid van Bram Schilder. De voorzitter spreekt zijn respect uit voor de wijze, waarop Schilder zijn standpunt verdedigde. Het was altijd even eerlijk en fijn. Van Cees Bos zegt de voorzitter prettig met hem te hebben samengewerkt, al kon hij in de financiële commissie wel eens erg lastig zijn.

Er komt een wethouderloos tijdperk, dus neemt de voorzitter ook afscheid o.a. van Jan Buis. Dit is een wethouder "par excellence". Hij heeft alles in zijn hoofd. Je kunt hem geen naam noemen of hij weet het. Dat is niet alleen zo op sociaal gebied, maar eigenlijk op elk terrein dat de gemeente bestrijkt. We kunnen hem niet missen.

De eerste vrouw in de raad

De gekozen raad komt bijeen op dinsdag 2 september 1946.
Mw. Koster-van Roon neemt als eerste vrouw zitting in de Vlaardingse raad, die in totaal 27 leden telt, waarvan er 12 ook in de noodgemeenteraad zitting hadden.

J. Hoorweg beantwoordt als oudste lid in jaren de openingstoespraak van de voorzitter o.a. met de volgende regels: "... maar we zullen zeker temidden van deze na-oorlogse chaos vol gekanker, hebzucht, domheid, wanbegrip en misverstand met vertrouwen voorwaarts gaan." Hij haalt Henriette Roland Holst aan: De goede krachten zullen zeker overwinnen.

Mevrouw J. Koster-van Roon

Hoorweg stelt voor 4 wethouders te benoemen, want Vlaardingen is een groeiende en bloeiende stad. In 25 jaar is het inwonertal bijna verdubbeld. Binnen 10 jaar tellen we 50.000 en binnen 20 jaar 60.000 inwoners.
Den Admirant merkt droogjes op dat bij een inwonertal van 100.000 er wettelijk 3 wethouders mogen zijn. Bij de stemming stemt hij als enige tegen het aantal van 4 wethouders.
Deze moeten voortkomen uit de Christelijk Historischen, de Anti-Revolutionairen en twee uit de Partij van de Arbeid. Op 9 februari 1946 is deze laatste partij ontstaan uit de SDAP, de Christelijk Democratische Unie [L.G.Borsboom] en de Vrijzinnig Democratische Bond. [niet eerder vertegenwoordigd in Vlaardingen].

De wethoudersverkiezing verloopt gladjes. J. Buis en H.K. van Minnen krijgen beiden 25 stemmen van de 26 aanwezige raadsleden. J.L. Jonker verzamelt er 21. T. de Bruijn 23.
De voorzitter herinnert aan zijn installatie in 1938 om te zeggen welke indruk toen De Bruijn op hem maakte.Wat is dat een frisse, jonge kerel en wat doet hij het kostelijk. Het is een gave dat De Bruijn heel gemakkelijk en goed spreekt. Ook voor zijn zakelijk inzicht bestaat veel waardering. De dit jaar gehouden tentoonstelling over het stadhuis en de sanerings- en uitbreidingsplannen is een groot succes geweest. Een bewijs van doorzettingsvermogen en wilskracht.
In zijn antwoord zegt De Bruijn dat hij de jongste is en hoopt dat het hem gegeven zal zijn in het belang van de gemeente werkzaam te mogen blijven.

Teun de Bruijn als wethouder in zijn element

In de raad van dinsdag 8 october 1946 geeft wethouder De Bruijn al direct zijn visitekaartje af.
Het uitgangspunt moet zijn de noodzaak van woningbouw. Dat zal voorlopig moeilijk blijven want het aantal dat wij van Wederopbouw kregen toegewezen is voor 1945 20 stuks en voor 1946 22. De woningen moeten minstens het peil van 1940 hebben. We moeten niet uit overwegingen van zuinigheid een goedkoper, dus minderwaardig type bouwen. De woningen moeten 100 jaar meegaan[!]. Het rijk neemt 75% van het exploitatietekort voor haar rekening en houdt wel enige zeggenschap in. Niettemin blijven b en w er zeer attent op dat snelle woningbouw een eerste vereiste is.
De 22 woningen van nu zijn gebaseerd op een samenstelling van man, vrouw en 5 kinderen. Dit is het kleinste type woningen. Een gezin van 7 personen wordt tegenwoordig tot de grote gezinnen gerekend. Er moet een grote kamer komen, waarin het gezin zich op behoorlijke wijze kan bewegen. In 2 kleine is dit zeer bekrompen. Boven zijn er 2 grote en 2 kleine slaapkamers.
Het nadelig bedrag per woning is f. 450.- per jaar. Toch mag er geen huurverhoging komen. De positie van de arbeiders laat dit niet toe.
Voor 1947 krijgen we een toewijzing van 75 woningen.

T. de Bruijn in actie als heier.

Na aandrang bij Wederopbouw wordt dit aantal verhoogd tot 220. Vlaardingen is een niet door oorlogshandelingen getroffen gebied, dus is dit aantal heel mooi.
Vanwege de slechte materiaalpositie zal de realisering een hele toer worden. In het verleden leverden Rusland, Finland, Zweden en de Balkanlanden hout voor heel Europa. Behalve Zweden hebben die landen nu alles voor zichzelf nodig.
Vrijwillig samenwonen moet geanimeerd worden. Er zijn meer dan 2.800 gezinnen die een eigen behuizing willen.
De discussie over de huisvesting is zeer uitvoerig. Dat brengt voorzitter Siezen tot de verzuchting "dat het prachtig is burgemeester te zijn, maar dat hij blij is binnenkort weg te gaan. In acht en een half jaar kan men misschien een paar vrienden maken, maar in drie maanden heeft men de hele gemeente tot vijand. Men beseft blijkbaar niet dat mensen elders in kippenhokken moeten leven".

In de raad van dinsdag 5 november 1946 komt de zondag weer eens in het geding. De Rooms Katholieke sportvereniging Vlaardingen wil op zondag sport gaan beoefenen op de terreinen die zij huren van de gemeente. B en w heeft dat omgezet in een voorstel aan de raad. Ondanks het verzet van de christelijke partijen en met steun van de PvdA fractie wordt er met 14 stemmen voor en 12 tegen toestemming verleend.
J.P. Barendregt is goed van geheugen en memoreert nog even, dat zo'n zelfde kwestie eerder op 24 januari 1936 werd voorgesteld. Toen verworpen met 10 tegen 11 stemmen.

In de maand december zijn er nog meerdere vergaderingen, mede vanwege de behandeling van de begroting.
De eerste is al vermeldenswaard want men besluit tot aanschaffing van een zelfopnemende veegmachine.
In de volgende vergadering gaat Struis op een andere manier aan het vegen en stelt "dat de raadsverkiezingen voor de PvdA een desillusie zijn geworden. De teamleider Jan Buis is er niet in geslaagd zijn elftal de raadszaal binnen te voeren, ondanks de propaganda-redevoeringen van twee hervormde predikanten, Ds. Lans en Ds. Groenenberg!!"
Voordat Hoorweg aan de begroting begint laat hij Struis nog even kort en krachtig weten, dat de desillusie juist bij rechts ligt. In de oude raad van 1939 telde de SDAP 6 zetels, nu 10 voor de PvdA. De CHU bleef op 7 zetels staan, terwijl de AR zelfs 100 stemmen minder vergaarde. Het aantal raadsleden steeg van 21 naar 27.

M.C.S gaat, Mr. J. Heusdens komt

In de raadsvergadering van 28 december 1946 neemt burgemeester M.C. Siezen afscheid.

Over de doorbraak oost-west is twintig jaar gedelibereerd en nu een feit. De verbreding van de Schiedamsedijk is tot

stand gekomen en er zijn 410 woningen gebouwd in de Babberspolder. De woningnood is hoog.
Vlaardingen is in grootte de 29e gemeente.
In een speciaal woord tot Buis zegt de scheidende burgemeester dat hij grote waardering heeft voor deze rasechte Vlaardinger.
Deze pluim weerhoudt Buis er niet van o.a. te zeggen ".....Toen ik op 4 mei 1942 opgeborgen werd in St. Michielsgestel heb ik mij er over verwonderd dat gij uw taak niet neergooide en onderdook, evenals zovele anderen. In 1943 was ik een kwartier na uw ontslag de eerste om u de hand te drukken. Door dit ontslag is u wellicht in 1945 een oneervol ontslag bespaard gebleven".

Het eerste college na de bevrijding. V.l.n.r.: H.K. van Minnen, J. Buis, mr J. Heusdens, secr. C. v.d. Linden, J.L. Jonker, T. de Bruijn.

Precies een week later, op zaterdag 4 januari 1947, komt de raad om drie uur bijeen.
Hoorweg en Bot, respectievelijk oudste en jongste lid van de raad leiden Mr.J. Heusdens binnen, die per 1 januari benoemd is tot burgemeester van Vlaardingen.
Loco-burgemeester Buis stelt vast dat Vlaardingen mag bogen op een nijvere en ondernemende bevolking van bijna 43.000 zielen.
Buis noemt in dit verband de ENCK, Lever's Zeep, Hollandia, Romi, Vlaardingen-Oost, Matex en BPM.
Het uitbreidingsplan ligt gereed. Vlaardingen kan uitgroeien tot 60.000 inwoners.

Woningbouw en wederopbouw

Het jaar 1947 wordt beheerst door de woningbouw en de wederopbouw in het algemeen. Het tekort aan goede vakarbeiders zal een groot probleem zijn. Dit element zal de bouw van geprefabriceerde woningen sterk beïnvloeden.
In Nijmegen protesteren 500 burgemeesters tegen de trage gang van zaken. De Bruijn is er als toehoorder bij.
Ook de stichting van een zwembad blijft de geesten bezig houden. Als er een nieuwe plaats wordt aangewezen herinnert De Bruijn aan het 12 jaar oude plan voor de Sahara. Toen kostte het f. 65.000.-. Nu zeker f 650.000.- voor een plaats aan de Vaart. Door aansluiting bij de zeil-, kano- en roeisport kan daar een prachtig watersportcentrum ontstaan. Het voorstel wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Inspraak is voor De Bruijn belangrijk. Hij wil weten wat de mensen verlangen als het over uitbreidingsplannen en woningbouw gaat. In november kondigt hij een voorstel van b en w aan een adviesraad uit de burgerij te vormen, bestaand uit vertegenwoordigers van de kerk, onderwijs, verenigingsleven, vakbeweging, sport enz. Aan het eind van het jaar zit er nog een verrassing in het verschiet. De BPM [de latere Shell] wil in de komende 5 jaren 900 woningen bouwen, o.a. in Hoogvliet en Rotterdam-Zuid. Voor Vlaardingen betekent dit 26 woningen in de Dirk Schäferstraat en de Valeriusstraat en 300 aan het Mendelssohnplein.

In de eerste raad van 1948 blijkt dat het aantal inwoners gestegen is tot bijna 44.000.
De distributiedienst wordt per 1 februari 1948 opgeheven en ondergebracht bij Schiedam. Een teken dat de schaarste aan goederen bijna tot het verleden behoort.
Van de bouwmaterialen kan dat zeker niet gezegd worden. Het is De Bruijn die daar als wethouder van Stadsontwikkeling de meeste problemen mee heeft.
Zijn deskundigheid op dit gebied is groot. Hij weet het verleden erbij te betrekken als het nodig is, maar zijn blik is vooral op de toekomst gericht.Zo laat hij bij een plan voor een bankgebouw op de Westhavenplaats de raad weten, dat zij een veel te grote betekenis hecht aan de Verbindingsweg. Deze zal een lokale betekenis hebben, zodra via de Schiedamsedijk en de Broekweg de Rijksweg 20 ontsloten zal worden. Er zijn in het verleden denkbeelden geweest in het verlengde van de Emmastraat een brug aan te brengen. Ook bij de Gasfabriek is sprake geweest van een brug. De Bruijn laat duidelijk weten dat onzin te vinden door te stellen dat je dan net zo goed de haven kunt dempen.
De woningbouw en de stadsuitbreiding is sterk afhankelijk van de nationale politiek op dit terrein. Negatieve opmerkingen over het Marshallplan wuift hij weg. Als dat

er niet was geweest zou er van de woningbouw niet veel terecht zijn gekomen.
In de arbeidersgezinnen ontbreekt er nog genoeg. De regering streeft ernaar de armoede op een rechtvaardige manier te verdelen. De urgentie van montagewoningen is levensgroot. Vlaardingen wil er 130 extra hebben voor de Indische Buurt, de zgn. William Pontwoningen. Het worden woningwetwoningen met een afschrijving van 50 jaar. De Wederopbouw heeft niet toegestaan dat er een douche in komt, terwijl er wel ruimte voor is! Volstaan zal moeten worden met lavets. De Bruijn vindt dat de grote gezinnen tenminste over woningen van 350 m^3 inhoud moeten kunnen beschikken. Helaas, van Wederopbouw mogen deze niet groter worden dan 260 m^3.
De bouw van duplexwoningen wordt overwogen. Dit zijn woningen die voorlopig door 2 gezinnen bewoond worden en later na herinrichting door 1 gezin.

Bij de algemene beschouwingen aan het eind van het jaar kiest de CHU weer het politieke debat met een felle aanval op de PvdA. Bij de PvdA is men volgens die partij nog steeds ontgoocheld omdat de "doorbraak" mislukt zou zijn. Hoorweg herinnert in dit verband aan de jaren 1910 - 1915 toen de CHU en de AR in Vlaardingen oppermachtig waren. In 1917 kwamen voor de SDAP Hoogerwerf en Buis in de raad. Toen was het hek pas goed van de dam. Hun voorstellen werden niet aanvaard. Zij kregen geen zitting in raadscommissies.

Soberheid troef in de woningbouw

Het jaar 1949 geeft opnieuw een stijging van het aantal inwoners tot bijna 45.000 te zien, waar uit afgeleid mag worden dat de woningbouw zich redelijk ontwikkelt, maar nog niet echt spectaculair.
De stadssanering blijft als doel overeind en vraagt ook nieuwe woonruimte voor degenen die de te slopen panden [moeten] verlaten.
Finse scholen worden aangekocht en ook aan de speelruimte voor sportverenigingen wordt aandacht besteed.
De officiele ingebruikneming van de gerestaureerde raadszaal, de gang en de nieuwe trouwzaal brengt Hoorweg tot de uitspraak dat Vlaardingen de oudste, de rijkste, de wijste en de stoutste stad van Holland is.
In hetzelfde jaar valt Hoorweg de eer te beurt een nieuwe ambtsketen om de hals van mr. Heusdens te mogen hangen, waaraan ieder raadslid naar vermogen heeft bijgedragen: Het symbool der waarachtige democratie, vrijwillige gebondenheid aan wet en recht.

In 1950 wijst de burgemeester in zijn jaarrede o.a. op de 100e verjaardag van de bevolkingsboekhouding.
Het aantal inwoners is gestegen tot boven de 46.000, waarvan ca. 5.700 leerlingen. Er is een stijging in de samenwoningen van 1.500 tot meer dan 1.700.
Zaal De Harmonie komt in handen van de gemeente.
Uitbreidingsplannen komen regelmatig aan de orde, maar niemand is echt tevreden over de landelijke toewijzing van woningen.
Het Economisch Technologisch Instituut heeft berekend dat er tot 1970 ongeveer 10.000 nodig zijn, de sanering van de binnenstad buiten beschouwing gelaten.
Er is ook kritiek op de gevels, waar volgens Walstra, PvdA, de verveling afdruipt. Maak eens woningen met een eigen karakter, zegt hij.
De Bruijn stelt daar tegenover, dat de soberheid waarmee woningen worden gebouwd een gevolg is van de gebondenheid aan een maximumprijs per m^3. Door het gebrek aan arbeidskrachten moeten we uitwijken naar systeembouw. Deze eenvoudige bouw maakt het bijzonder moeilijk de woningen een eigen karakter te geven.

In 1950 is er ook nog een klankrijke gebeurtenis. Bij een officieus bezoek van Koningin Juliana stelt zij het carillon in de toren van de Grote Kerk in werking. Prins Bernhard bezoekt enkele industrieën.
In hetzelfde jaar wordt besloten een Stadsgehoorzaal te bouwen met plaats voor 700 á 800 bezoekers.

Juliana, Bernhard en omhoog kijkende Heusdens op het bordes van het stadhuis.

Met zoveel aandacht voor de stadsuitbreiding kan een stenendebat niet uitblijven. Westrate slingert het aan. Er ontstaat een uitvoerige discussie tussen hem , De Bruijn en Jonker over het ontbreken van straten en licht en water in de Babberspolder.
De Bruijn weet niet of Vlaardingen hogere eisen stelt aan het materiaal. Wel kan hij zeggen dat Vlaardingen stenen heeft afgekeurd, die nu in Rotterdam gebruikt worden. Ook wil De Bruijn nog wel kwijt dat Vlaardingen echt niet stil zit. Sinds 1947 is er rond 10 miljoen in de woningbouw gestoken en rond 6 miljoen in het grondbedrijf.

Er liggen plannen klaar voor 706 woningen, te voltooien in 6 jaar. In voorbereiding zijn er 2.576 en in aanbouw 937, samen 4.219. En dan is er toch nog een tekort van 1.200 woningen.

Tot nu toe zijn de activiteiten van Teun de Bruijn in hoofdzaak geplaatst in het kader van de confrontatie met de raad. Nostalgisch gezien geeft het een interessante kijk op de omstandigheden, waaronder men vroeger de belangen van de gemeente en haar burgers meende te moeten behartigen.

Nu we aan de jaren vijftig toe zijn ligt het voor de hand de krachtdadige aanpak van De Bruijn in een wat ruimer verband te plaatsen. Velen hebben deze tijd van nabij meegemaakt en kennen dus min of meer de omstandigheden, waaronder politiek bedreven wordt.

Het tienjarenplan van na de bevrijding is uitgevoerd. Een nieuw investeringsprogramma ligt klaar voor de jaren 1955 - 1959.

Vlaardingen bouwt aan zijn toekomst

VLAARDINGEN BOUWT VOORT omvat een programma voor de besteding van honderd miljoen gulden.
De woningbouw, inclusief de sanering van de binnenstad, eist het leeuwendeel op, waarbij de winkelbouw parallel zal lopen. De scholenbouw vergt heel wat miljoenen, maar ook een nieuw politiebureau staat op het programma. Voor een nieuw ziekenhuis is tien miljoen begroot.
Per jaar moeten ongeveer duizend woningen gebouwd worden, waarbij het gaat om de Westwijk en om de terreinen achter de Maasboulevard.

Het woningtekort is ondanks alle inspanningen in enkele jaren verdubbeld naar 5 á 6 %. De Bruijn ziet de woningnood voorlopig nog als een van de ergste plagen en denkt dat deze pas in 1964 verleden tijd zal zijn.....

Vele raadsleden vinden het een plan van grootse allure.
Als wethouder van Openbare Werken en Stadsontwikkeling voelt Teun de Bruijn zich in zijn element, ondanks de verwachting, dat aan een tekort van miljoenen gedacht moet worden.
Alles binnen de Maassluissedijk, Burg. Pruissingel en Westlandseweg moet tot de binnenstad gerekend worden. Binnen een kwart eeuw zal zich daar een totale omwenteling voltrekken, zo voorspelt De Bruijn.
De doorbraak aan de Westhavenplaats tegenover de Oudehavenbrug is noodzakelijk. Het verkeer rijdt nu tegen een wand aan.De nieuwe situatie maakt de kortste weg naar het centrum mogelijk.
In volledige eenstemmigheid aanvaardt de raad het saneringsplan voor het oude centrum, dat de stad een nieuw hart moet geven.

De Bruijn gaat voortvarend te werk en wil zijn opvattingen over samenwerking in de woningbouw met enthousiasme uitdragen. Hij grijpt elke gelegenheid aan en krijgt

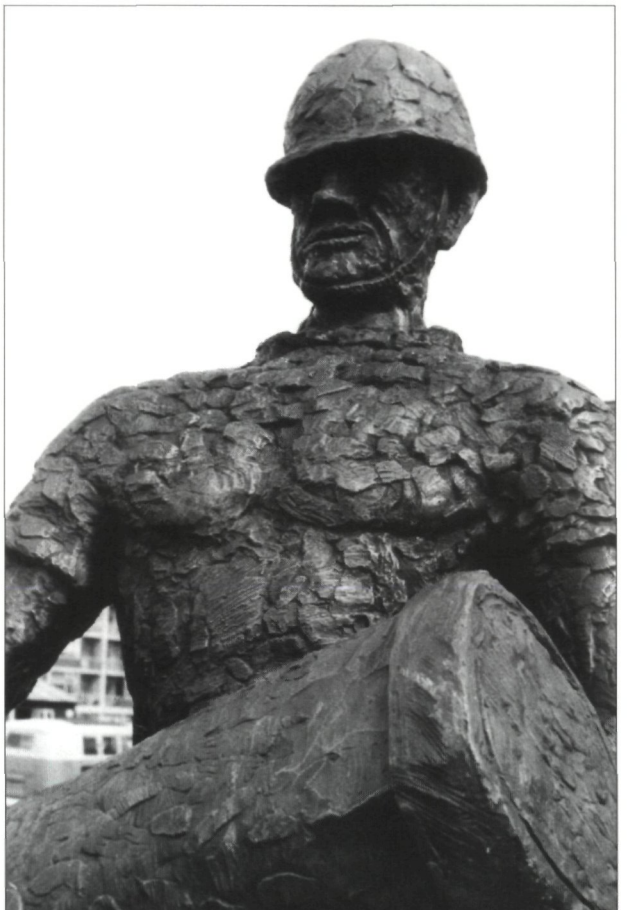

De Heier

het voor elkaar dat het Nederlands Instituut voor Volkshuisvesting en Stedebouw haar congres in De Harmonie houdt. Voorzitter is ir. W.F. Bakker Schut, de latere minister van Volkshuisvesting.
De Bruijn laat eerst goed gedocumenteerd weten dat er onvoldoende samenwerking bestaat tussen de gemeenten en tal van hogere instanties.
Daarna vertelt hij hoe de zaken na 1945 in Vlaardingen worden aangepakt en wat de plannen voor de toekomst zijn. Hij stelt onomwonden vast dat de woningnood onvoldoende wordt aangepakt. Samenwerking van aannemers is een eerste vereiste.
Na een lunch in de wandelgangen van de Stadsgehoorzaal wordt een rondrit gemaakt, die grote indruk maakt. De excursie wordt afgerond in het Kolpabad met een kopje thee [!].

Voor het Departement van Nijverheid en Handel beveelt hij een samenbundeling van bouwactiviteit aan. Er moet ordening in het bedrijfsleven komen die met een geleide bouwmaterialen-fabricage de productie moet opvoeren. Het Nederlandse volk, zo klinkt met enige stemverheffing, zit niet te wachten op studiecommissies. Het wil daden zien en dat betekent woningen.

Na de Indische Buurt komt het gebied van het voormalige Vlaardinger-Ambacht aan bod. Aan de Oostzijde van de bestaande bebouwing ontstaat na 1950 een geheel nieuwe woonwijk. De Van Hogendorplaan o.a. met zo'n zestig winkels markeert op een aantrekkelijke wijze het oude en het nieuwe deel.

Het slaan van eerste palen gebeurt aan de lopende band. Het heien van de honderden palen die daar steeds op volgen zullen jarenlang met hun monotone geluid het dagelijks leven in Vlaardingen beheersen. Bij elke eerste paal weet De Bruijn wel weer een nieuwe activiteit aan te kondigen of een eerdere boodschap in een andere verpakking te brengen.
Bij de eerste paal voor de tweede fase van de Korte Hoogstraat verklaart hij optimistisch dat er positieve symptomen zichtbaar worden rondom het woningtekort. De Westwijk zal in drie of vier jaar volgebouwd kunnen zijn. Haastig voegt hij er aan toe dat de stadskern natuurlijk niet kan achterblijven. Samenwerking tussen middenstand en gemeentebestuur moeten er voor zorgen dat geen koopkracht afvloeit naar Rotterdam. Hij schroomde niet er gelijk bij te zeggen dat de middenstand moeite heeft het snelle tempo van de ontwikkeling van Vlaardingen bij te houden.

Teun de Bruijn, in actie als heier

Voortvarend, vernieuwend en enthousiast

Er breken jaren aan dat er haast geen dag voorbij gaat of de krant heeft wel iets te melden over de Westwijk.
Een nieuwe weg van een halve kilometer lang boort zich diep in de Westwijk over een breedte van 46 meter van gevel tot gevel. Dat is nog maar het begin van 500.000 m^2 bestrating, die er in de nieuwe Westwijk moet komen.
Volle aandacht heeft de aanleg van recreatieterreinen, waterpartijen en groenvoorzieningen.
Er komen in totaal 25 scholen met diverse opleidingsniveaus, 120 winkels, turnzalen en kerken. Het aantal woningen zal zich rond de 5.700 bewegen.
Een historisch moment in deze ontwikkeling was het slaan van de eerste paal door burgemeester Heusdens op maandag 9 juli 1956, bestemd voor de vier Deltaflats en de 26 vrije woningen en 12 garages. Alle wethouders waren aanwezig plus het hoofd van de provinciale directie wederopbouw Zuid-Holland.

Deze provinciale belangstelling was vooral gericht op de volkomen nieuwe opzet van een stedebouwkundig project. Jonge en oudere architecten gingen elk in hun eigen werkgroep aan de gang om een plan te maken. De wisselwerking van ideeën binnen het groepsverband werkte inspirerend. In de discussies die zo ontstonden nam de geestelijke vader van de Westwijk wethouder Teun de Bruijn een zeer werkzaam aandeel.
De Bond van Nederlandse stedebouwkundigen volgde het

project met grote belangstelling. De uitkomst van deze opzet was zo goed en evenwichtig, dat deskundigen uit binnen- en buitenland regelmatig Vlaardingen en met name de Westwijk bezochten.

Vlaardingen krijgt een nieuw hart

Bij een zo onstuimige ontwikkeling komt ook het centrum van Vlaardingen in de aandacht. Eind 1955 verschijnt er een grote kop in de krant: Groep van beleggers toont grote belangstelling voor de bouw van de binnenstad. De kosten van dit zakencentrum worden geschat op 14 á 15 miljoen gulden. Als garantie vragen zij dat de Transvaalbuurt gaat verdwijnen. Een prettige mededeling wordt er aan toegevoegd. Een groot landelijk warenhuis wil zich in het hart van Vlaardingen vestigen!
De bouw moet zich binnen vier jaar voltrekken. Het totaal aantal te saneren woningen is 1.600. Duizend hiervan zijn inmiddels eigendom van de gemeente. Een kleine volksverhuizing zal het gevolg zijn. Voorkeur verdient een systeem van opschuiven naar een iets betere woning.
Vol trots wordt gesteld dat de grote doorbraak tegenover de Oudehavenbrug het verkeer rechtstreeks zal brengen naar een reusachtig centrumplein van 300 bij 80 meter.

Eind 1955 wordt ook de tunnel bij station Vlaardingen-Oost in gebruik genomen. Het zal als een weldaad ervaren worden dat de gesloten overweg niet langer het verkeer afremt. De duizenden arbeiders, die meestal per fiets op weg zijn naar Wilton, het Havenbedrijf Vlaardingen-Oost en Cincinnati, raken hun wachttijd eindelijk kwijt.

Teun de Bruijn sprak graag over zijn plannen.
Bij het Instituut voor Arbeiders Ontwikkeling [het NIVON van nu] was hij een graag geziene gast. Op 12 juni 1956 vertelde hij over het stormachtige groeiproces langs de Nieuwe Waterweg. De meest indrukwekkende cijfers werden moeiteloos geproduceerd. Binnen 25 jaar, zo voorspelde hij wonen er in deze streek een miljoen mensen meer dan nu! Schiedam, Vlaardingen en Hoogvliet tellen vandaag samen 150.000 inwoners en volgens de Provinciale Waterstaat wordt dit aantal binnen 15 jaar verdubbeld. In diezelfde tijd zal het inwonertal van Vlaardingen gestegen zijn naar 130.000. Voor de huisvesting van arbeidskrachten van het Botlekgebied is dit noodzakelijk.

In 1963 had een lid van het NIVON, het Nederlands Instituut voor Volksontwikkeling en Natuurvriendenwerk, het gemeentebestuur laten weten dat Vlaardingen gebaat zou zijn met een kampeerterrein. Het was de gewoonte van De Bruijn op positieve initiatieven vanuit de burgerij snel in te haken. Binnen de kortste keren toerde de wethouder met een ambtenaar en twee leden van het NIVON rond Vlaardingen. Boerderij de IJsselhoeve was de eerste pleisterplaats. De "kampeerders" zagen die plek niet zitten. Geen nood. De Bruijn wist nog wel een boerderij aan de rand van de stad. Aan het eind van de Van Baerlestraat werd een boerderij in ogenschouw genomen, die deze naam nauwelijks nog waard was. Staat een gebouw een poosje leeg, dan is het [nood]lot snel bezegeld. Ruiten waren al gesneuveld, maar de toestand in het gebouw was niet om aan te zien, zo verschrikkelijk. Dat is dan echt een zwakke omschrijving van wat een ooggetuige van toen mij bij het schrijven van dit artikel onlangs nog vertelde. Maar ja, het terrein er om heen was bijzonder geschikt voor een kampeerterrein....
De Bruijn voelde dit feilloos aan. Hij moet toen gedacht hebben, ik sla twee vliegen in een klap. Het NIVON wil een kampeerterrein, dat kunnen ze krijgen en de boerderij blijft voor de gemeente behouden. De Bruijn legde uit: Ik wil in b en w bepleiten om jullie verzoek positief te beantwoorden, maar het is alles of niets. De boerderij, samen met het stuk grond er om heen is voor jullie club beschikbaar. En als het antwoord ja is, dan moet je er ook binnen een paar dagen kunnen intrekken! Anders blijft er van de hele boerderij geen spaan meer over, dat is wel duidelijk.
Dankzij de voortvarendheid van De Bruijn en een snelle beslissing van het NIVON, met name de Stichting Natuurvrienden, is een prachtige boerderij voor Vlaardingen behouden. En niet alleen voor de Vlaardingers, want door de voortdurende zorg van vele vrijwilligers, heeft boerderij De Hoogkamer nationale en internationale bekendheid gekregen.

In 1967 opende wethouder Teun de Bruijn het terras van de Hoogkamer. Rechts van hem beheerder Cok Sparreboom en wethouder Ton Kloots.

Droom en werkelijkheid

Eind 1955 kwam er een verrassend plan voor de Maasboulevard. Het was afkomstig van Fledderus, stedebouwkundige van Rotterdam.
Behalve voor een torenflat van 14 verdiepingen is er in het gebied tussen Galgkade, Veersingel, Maasboulevard en Westhavenkade plaats voor een wijkgebouw, een jeugdgebouw, een kleuterschool en woonruimte en een societeit voor bejaarden.
Bij het nieuwe hotel zijn garages en een woning voor de directeur. Aan de rivier kan een ambtswoning komen voor de burgemeester. Daar in de buurt is een museum geplaatst. Op de binnenplaats kan in een vijver een oud Vlaardings vissersschip gelegd worden. In het centrum van dit westelijke gedeelte is een openluchtamphitheater opgenomen met een honderdtal zitplaatsen. Overwogen wordt daar een fontein ruwe olie te laten spuiten...!!! Men denkt hiermee instructieve bijeenkomsten op industrieel gebied te kunnen ondersteunen.
Uit een persconferentie blijkt dat b en w geestdriftig zijn voor dit plan.

In de ijskast heeft Vlaardingen ook een bosplan. Het omvat 80 á 100 ha., strekt zich uit aan beide zijden van de Vaart met een lengte van 2 kilometer en een breedte die varieert van 400 tot 750 meter. Dit reusachtige project zal te zijner tijd worden ingesloten door de Noord-Westwijk en de Noord-Oostwijk. [Broekpolder]
Bij Oosterlee komt een watersportcentrum en een meer van 350 tot 250 meter, ongeveer ter hoogte van de Bommeer. Het oude pad langs de Vaart blijft gehandhaafd voor fietsers en wandelaars. Er is plaats voor een werfje en een veerpontje naar de kern van de Jachthaven.
Een kanovijver is gepland, een kunstmatig meertje met op een eilandje een kampeerterrein en een strandbad. Bij Oosterlee komt tenslotte een hoge brug die de beide einden van Rijksweg 20 aan elkaar lijmt.

Er waren ook oude plannen die uiteindelijk wel gerealiseerd werden, al was het dan niet op de vele plaatsen, die men eerder op het oog had. Zo brak er een vreugdevolle dag aan, toen op 1 december 1958 de eerste paal voor het streekziekenhuis de grond in ging.

Het gebeurde allemaal "op een weiland tussen de Vlaardingse Vaart en de Holyweg". Minister Suurhoff, toch wel een krachtige figuur, kreeg de paal maar enkele meters de grond in. De grond bleek taaier dan in andere gedeelten van Vlaardingen.

Stormachtige ontwikkelingen

Er gebeurde nog veel meer in de snelst groeiende stad van Nederland.
Bovendien beperkten de activiteiten van De Bruijn zich niet uitsluitend tot Vlaardingen. Zo werd hij lijstaanvoerder van de PvdA in Zuid Holland en op 21 april 1954 gekozen tot lid van de Provinciale Staten.
Omgekeerd was er vanuit alle windstreken van Nederland en ver daar buiten grote belangstelling voor het werk van De Bruijn, zijn collega-bestuurders en medewerkers.
De gezelschappen maakten altijd een rondrit door de stad om kennis te nemen van alles wat al tot stand was gekomen. In het stadhuis of in de Stadsgehoorzaal werd daarna aan de hand van maquettes uitleg gegeven over de plannen, die nog in voorbereiding waren.

Heel bijzonder is het bezoek van het Zuidhollandse Jeugdparlement. Na de gebruikelijke rondrit komt het onder voorzitterschap van prof. mr. dr. I.A. Diepenhorst bijeen in De Harmonie. In de avondbijeenkomst houdt minister-president dr.Willem Drees een toespraak.
Het lijkt er op dat de raadsleden hun taak pas goed kunnen uitvoeren als zij in Vlaardingen geweest zijn. Want onder leiding van de burgemeesters van Zaandam, Groningen, Kampen, Hengelo, Vlissingen en Dordrecht waren zij op diverse data te gast in Vlaardingen.

De techniek staat ook in de belangstelling. Leden van de Haagse afdeling van registeringenieurs en hogere techniek waren te gast bij Teun de Bruijn.
De woningbouw is daarbij favoriet. Het is dan ook niet vreemd dat Teun de Bruijn voorzitter is van het dagelijks bestuur van de samenwerkende gemeenten ter bevordering van de woningbouw in het Waterweggebied en de Drechtsteden.

Buitenlandse bezoekers

Vlaardingen trekt in het buitenland eveneens de aandacht. Duitse en Zwitserse stedebouwkundigen en Belgische zakenlieden komen op bezoek. Ook is er een aantal leden van gemeentebesturen uit Hannover en omgeving. Tijdens een studiereis door Nederland interesseert een aantal burgemeesters en hoofdambtenaren uit Westduitsland zich speciaal voor Vlaardingen. Leden van de economische-en verkeerscommissie van het Westduitse parlement tonen grote belangstelling. De raad van het Oostenrijkse Kaplenberg blijft niet achter. Zo is er ook aandacht van de media. Duitse, Belgische en Luxemburgse journalisten

komen op bezoek. Een Italiaans Televisie Team maakt opnamen van Vlaardingen.
Op de tentoonstelling Interbau Berlin 1957 staat een maquette van de Westwijk. Een afvaardiging van Vlaardingen gaat er uiteraard op bezoek en bezichtigt tevens een flatgebouw in Berlijn, gebouwd naar een ontwerp van de architecten Van den Broek en Bakema. Dit bureau is nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van Vlaardingen.

Ter snellere leniging van de woningnood was Vlaardingen bij de eersten, die in een experimenteel stadium gebruik maakten van systeembouw. In dit kader werd de Deense fabriek van Larsen en Nielsen bezocht.

Twijfels alom?

De Bruijn als de onbetwiste bouwer van Vlaardingen betitelen roept ongetwijfeld weerstanden op. Vooral van de mensen, die bijvoorbeeld de Transvaalbuurt met zijn De Wetstraat, Steynstraat, Krugerstraat en Bothastraat o zo gezellig vonden. Van de buitenkant wellicht, want wie er ooit korter of langer heeft gewoond, zal een meewarige blik over zoveel onbegrip moeilijk kunnen onderdrukken.
De sanering van de binnenstad eiste meer slachtoffers. De Van Kampenschool in de Hofjesstraat en het Van Leydenshofje moesten er voor verdwijnen.
Na een discussie van tientallen jaren kwam de doorbraak naar het Westen tot stand. Het clubhuis De Haven, gevestigd in het voormalige Zeemanshuis aan de Westhavenplaats, is één van de gedupeerden. Het pand Lijnstraat 2, onderdak voor de Gemeentelijke Sociale Dienst, werd eveneens afgebroken. Een aantal woningen aan de Broekweg werd afgebroken wegens verzakking.
Elders in de stad werd er ook gesloopt.
In het Oosten zijn dat de noodwoningen van na de eerste wereldoorlog in de 2e van Leyden Gaelstraat, in Vlaardinger-Ambacht verdwijnen voorgoed de Baauwstraten en de woningen aan de Oostkant van het Emaus.
Dat het statige Handelsgebouw aan de Parallelweg gesloopt moest worden was heel vervelend, maar het besluit werd genomen wegens instortingsgevaar! Hetzelfde lot onderging de Rooms Katholieke Kerk, maar dankzij het gemeentebestuur blijft de toren gespaard.

Transvaalbuurt in oude staat.

Transvaalbuurt: de sloop is begonnen.

Kort daarvoor was men begonnen met de sloop van de boerderij Holy. Alleen de toegangspoort bleef behouden en vormt met wat verwaarloosde wapens de ingang van een tuinpartij nabij het Holyziekenhuis.

Debat en discussie

Er werd zeker wel tegenspel geleverd.

- Zo is er in gebouw Triangel aan de Fransenstraat tussen T. de Bruijn en H.K. van Minnen een debat met als onderwerp: "OUDE STAD-NIEUWE STAD"
- In hetzelfde Triangel gaat namens het bijzonder kerkewerk van de Hervormde Gemeente, dr. Schoonheijm uit Leiden, in discussie met wethouder De Bruijn over "Leefbaarheid in de stad".
- In De Harmonie is er een openbare gedachtenwisseling over de leefbaarheid van Vlaardingen. Cineast Jan Schaper, de maker van de promotiefilm "Vlaardingen koerst op morgen" discussiëren over het onderwerp "De stervende stad".
- Wethouder De Bruijn spreekt voor de studiekring Vlaardingen over de sanering van de binnenstad.
- Woningbouw, politiek of beleid?, dat is het onderwerp, waarover wethouder De Bruijn in De Harmonie spreekt voor de Nationale Woningraad Zuid Holland.
- Over de leefbaarheid van Vlaardingen organiseert de Anti-Revolutionaire Partij, de Christelijk Historische Unie en de Katholieke Volkspartij, eind 1968 nog niet verenigd in het Christen Democratisch Appel, een gedachtenwisseling tussen ds. J.E.van Veen en wethouder De Bruijn.

Teun de Bruijn, zijn beleid verdedigend.

Vermeldenswaard

Uit de jaren vijftig en zestig mogen als punten van min of meerdere betekenis genoemd worden, dat de burgemeester in 1957 met het bedienen van de vang de korenmolen Aeolus in gebruik stelt. In hetzelfde jaar opent Teun de Bruijn op de Westhavenplaats de rijdende tentoonstelling " Wonen in eigen huis "

Begin 1959 krijgt Teun de Bruijn het toch wel erg druk. Hij treedt af als voorzitter van het Comité ter viering

van Nationale Gedenkdagen en wordt opgevolgd door Piet de Goede.
Het jaar 1960 kent diverse belangrijke gebeurtenissen. Een in het leven geroepen Stichting Nationaal Visserij Museum schenkt f. 40.000.- aan de gemeente, die het bedrag onmiddellijk bestemd voor de aankoop, verbouwing en inrichting tot museum van het pand Westhavenkade 45. [Nu Muziek- en Documentatiecentrum].

Een tot in de huidige tijd blijvend onderwerp van gesprek is het raadsbesluit tot de bouw van een "viaduct met landhoofd, uitgaande van de Hoogstraat, voortgaande over het Liesveld en het toekomstige Veerplein, met hellingbanen voor voetgangers, openbare toiletten, dagwinkels en een warenhuiscomplex".

Teun de Bruijn en mr. J. Heusdens, beiden met hun echtgenoten t.g.v. de opening van het viaduct, voltooid in 1969. Op de foto eveneens te zien: H. Krabben, Walstra en Dubbeldam.

In hetzelfde jaar stelt de raad het gedetailleerde uitbreidingsplan "Holy" vast en wordt ten westen van de Vaart begonnen met de werkzaamheden voor het doortrekken van rijksweg 20 naar Rotterdam.
Een gedenkwaardige datum is 15 oktober 1960. Dan wordt het EERSTE automatische verkeerslicht in gebruik genomen op het kruispunt Cronjestraat/Gedempte Biersloot/Korte Hoogstraat. Hetzelfde kruispunt dat later, onder de opvolger van De Bruijn, heftige emoties zal oproepen, als in Nederland het schuin oversteken voor voetgangers wordt geïntroduceerd.

De sleuteluitreiking voor de TIENDUIZENDSTE woning, die na de bevrijding in Vlaardingen is gebouwd, zal ook

Sleutels van de tienduizendste woning.

12 november 1962 tot geschiedenis maken. Zeker voor het echtpaar dat aan de Dr. Wiardi Beckmansingel in de Westwijk de huissleutel in ontvangst mocht nemen van ir. H.M. Buskens, directeur-generaal van de Centrale dienst voor Volkshuisvesting en Wederopbouw.

Eind 1966 verwijdert burgemeester Heusdens, als president-commissaris van de Beneluxtunnel N.V. eigenhandig het laatste tussenschot en wandelt aan het hoofd van een gezelschap genodigden door de tunnel naar Rotterdam-Pernis. Op de dag voorafgaande aan de officiële opening op 5 juni 1967 door Koningin Juliana maken honderdduizend mensen gebruik van de mogelijkheid eveneens door deze tunnel te wandelen.

Nauwelijks een jaar na haar oprichting organiseert de Historische Vereniging Vlaardingen op 20 maart 1968 in de Visbank de tentoonstelling "De Oude Haven bleef..."

Aankondigingsborden van de Beneluxtunnel.

Het bestuur van de stad wordt in 1966 als gevolg van de raadsverkiezingen grondig gewijzigd. Als op 6 september 1966 de nieuwe raad wordt geïnstalleerd nemen A.P. Weeda en E.P. van der Veen de vrijwillig verlaten wethouderszetels in van H.K. van Minnen en M.H.L. Westrate. T. de Bruijn en G. Walstra worden opnieuw benoemd.

Voor Teun de Bruijn zal het de laatste periode blijken te zijn. Toen De Bruijn in 1935 lid van de raad werd, telde Vlaardingen nog geen dertigduizend inwoners. Het later toegevoegde Vlaardinger-Ambacht ruim drieduizend.
Via 31.000 inwoners in Vlaardingen en in Vlaardinger-Ambacht 6.700 in 1940 steeg de bevolking in 1945 naar een totaal aantal van ruim 40.000. Tijdens de ambtsperiode van De Bruijn zou dit aantal verdubbelen tot 80.000. Er zijn in dit opzicht geen vergelijkbare perioden in de stadsontwikkeling aan te geven, zodat hier gesproken kan worden van de onbetwiste bouwer.

Afscheid

Het afscheid van Teun de Bruijn is daar. Tussen de installatie op 3 september 1935 en zijn laatste raadsvergadering van 5 juni 1970 liggen bijna vijfendertig jaren. Een onvoorstelbaar aantal, dat maar door heel weinigen is geëvenaard. Het feit dat De Bruijn twee maanden voor de nieuwe raadsperiode als raadslid ontslag neemt wijst op een zekere ontevredenheid met de gang van zaken. Verschil van opvatting over de vorm van de nieuwe -vierde- bestuurslaag Rijnmond heeft een rol gespeeld. Daarnaast kon De Bruijn zich steeds minder met het beleid van de landelijke PvdA verenigen. In de plaatselijke afdeling en in de fractie leverde een verschil van opvatting over de wijze van verantwoording afleggen ook nog eens spanningen op. Onder deze omstandigheden vond De Bruijn het niet meer verantwoord zijn politieke taak te blijven uitoefenen. Tegelijkertijd bedankte hij als lid van de PvdA, de partij, waarbij hij zich in 1931 spontaan aansloot, aangetrokken door de leus NOOIT MEER OORLOG.

Waardering alom

"In deze tijd van kritiek op en protest tegen, stemt het tot voldoening thans een woord te mogen spreken van waardering VOOR!"
Het is de tekst van Halkes, die daaraan toevoegt gemakkelijk de woorden van waardering te kunnen vinden voor mijnheer De Bruijn. Gemakkelijk, omdat hij weet te spreken namens de gehele raad, maar ook namens de gehele burgerij!
Hij vindt het jammer dat dit tevens een woord van afscheid moet zijn.
Het is het begin van een lange toespraak, waarin ook het "abrupte einde van een krachtige bestuursperiode" wordt geanalyseerd.
Halkes grijpt terug naar de tijd van circa 60 jaar geleden, toen Vlaardingen nog een vissersplaats was. In de wijde omtrek van het oude stadhuis bevond zich een groot aantal sloppen en stegen, met wat men in die tijd reeds krotten noemde. Opgegroeid in die omgeving, is dit zeker van invloed geweest op de levenshouding van De Bruijn.
Halkes herinnert aan 1935 toen De Bruijn als strijdbaar socialist al bij de eerste begrotingsbehandeling in een stortvloed van woorden het toenmalige Plan van de Arbeid ontvouwde. Dat bedoelde een oplossing te zijn voor de toen heersende werkloosheid. Felle maar eerlijke socialisten als Jan Hoogerwerf en Jan Buis waren Teun de Bruijn al in de Vlaardingse raad voorgegaan.

Het nieuwe Vlaardingen

In de derde periode krijgt De Bruijn als wethouder de kans iets te doen aan de stad. Naar de mening van Halkes geleid door de gedachte: "Geen mens, maar vooral geen jeugd, mag meer opgroeien in de krotten die ik heb gekend"
Zo ontstond het nieuwe Vlaardingen met nieuwe woonwijken, een nieuwe binnenstad en werkgelegenheid in de vele aangetrokken industrieën rondom de Nieuwe Waterweg
Als Halkes de geschapen woongelegenheid overziet in de duizenden nieuwe woningen, de talrijke sportvelden en groenvoorzieningen, de moderne winkelcentra en vele ruime wegen, berekend op het moderne verkeer, dan vindt hij dat De Bruijn de spectaculaire mogelijkheden van zijn portefeuille ten volle heeft uitgebuit. Hij kan terugzien op een periode van hard en succesvol werken!
Als wethouder De Bruijn sprak, hadden zijn woorden de kracht der overtuiging. Hij wist twijfelaars, soms zelfs aanvankelijke tegenstanders, voor zijn plannen te winnen.
In de toekomst kijkend, stelt Halkes, dat de opvolgers misschien nog harder kunnen werken dan De Bruijn, maar zeker niet met meer liefde en toewijding.

Tot slot filosofeert Halkes over de omstandigheden, waardoor De Bruijn eerder afscheid neemt dan iedereen verwachtte.
Hij denkt dat het niet alleen een kwestie is met de PvdA en de fractie. Volgens hem is de hele raad erbij betrokken.

Nog sneller dan onze stad tot ontwikkeling is gekomen is de ontwikkeling van de geesten en het gehele denkvermogen van de mens gegroeid. Sterk komt dit tot uiting in het gehele partijwezen! Nieuwe partijen worden opgericht en ze verdwijnen weer na een aanvankelijk groot succes. Men vraagt om inspraak en democratisering, maar het allereerste teken van democratie, het stembiljet, wordt door velen verwaarloosd. Voor alle partijen is het een moeilijk tasten naar nieuwe vormen.

Hoe het ook zij, de hele gang van zaken is teleurstellend. Niettemin is Halkes er van overtuigd dat De Bruijn het respect, de waardering en vriendschap van zeer velen met zich kan meedragen.

De voorzitter, loco-burgemeester Walstra, beperkt zich, op verzoek van De Bruijn, tot enkele aspecten uit zijn loopbaan als lid van de raad en als wethouder.
Het is bijzonder dat iemand 35 jaar lang lid van de raad is, ook heel bijzonder dat De Bruijn als nieuwkomer in de raad al direct, 29 jaar jong, fractievoorzitter werd. Vanaf 1946 gaf hij Vlaardingen, als wethouder, een geheel nieuw gezicht.
Hij bezit bovendien nog steeds de gave van het woord. Velen zijn getuige geweest hoe hij vaak op meesterlijke wijze zijn zaken wist voor te dragen of te verdedigen.
De Bruijn heeft wel eens verklaard, dat inspraak soms minder gewenst was, omdat bepaalde objecten niet of te langzaam van de grond kwamen.
Aan de andere kant hechtte hij veel waarde aan openheid. In de commissievergaderingen werden de raadsleden altijd heel goed voorgelicht; belangrijk voor de besluitvorming.

Hij was zeer gevoelig voor goede argumenten. Het is dan ook meerdere malen voorgekomen, aldus Walstra, dat zijn visie op bepaalde problemen door opmerkingen vanuit de raadscommissies gewijzigd werden.
Als iemand die 17 jaar lang nauw met hem heeft samengewerkt kan ik vaststellen dat het is voorgekomen, dat De Bruijn met een zekere ontwapenende openheid in het openbaar erkende, dat iets niet goed was geweest.

Walstra besluit namens de raad met de welgemeende dank voor alles wat hij voor Vlaardingen heeft gedaan en wenst hem het allerbeste toe voor de toekomst.

Het laatste woord in de raad

De Bruijn beperkt zich tot een enkel woord. "Het was aan de vooravond van de gemeenteraadsverkiezing van 1931," zo stelt hij, "dat ik het besluit nam lid te worden van een politieke partij. Ik deed dit met de wil mee te spelen, er iets van te maken.
In marstempo werd ik in 1935 lid van de raad en fractievoorzitter, in 1946 wethouder en dat alles samen met de partij waarvan ik deel uitmaakte. Met mijn eigen fractie en met een gemeenteraad, waarin bijzonder goede verhoudingen bestonden ondanks politieke tegenstellingen, die nu eenmaal moeten bestaan.
Als je zo lang in grote eensgezindheid met een sterke doelstelling met elkaar optrekt, dan ontkom je er niet aan, dat er een speciale gedachtenwereld ontstaat. Je praat over mijn stad, mijn werk, mijn verantwoordelijkheid, mijn plicht, mijn recht. Dat ervaar je als een vanzelfsprekendheid en onmiskenbaar op grond van je liefde voor de partij, je liefde voor de stad, die je wilde dienen.
En dan komt de tijd, waarin de eenheid vermindert, waarin het spel in de raad van karakter verandert. Er ontstaat een politieke ontwikkeling, waardoor je marsroute zodanig gewijzigd wordt, dat je aan de vooravond van de gemeenteraadsverkiezingen met pijn besluit de partij te verlaten.
De heer Halkes heeft gelijk als hij waarschuwt tegen verbittering, omdat ik tenslotte toch een goed leven heb gehad. Dat erken ik: mijn hobby werd mijn werk.
Na bijna veertig jaren sta ik nu weer op het punt van uitgang voordat ik toetrad tot een partij. Ik sta weer alleen, geen lid van een partij zijnde. De belangstelling voor het politieke leven en de liefde voor de stad, waarin ik geboren ben, heb ik overgehouden.
De vriendelijke woorden van de voorzitter heb ik dankbaar aanvaard. Ook de heer Halkes dank ik voor hetgeen hij met een ondertoon van vriendschap heeft willen zeggen.

In het belang van de burgerij van Vlaardingen wens ik u allen een goede arbeid toe."

Erepenning in goud

In een speciale bijeenkomst van de raad overhandigde burgemeester Mr.J.Heusdens aan Teun de Bruijn de erepenning in goud, wegens grote verdienste voor de stad.
De burgemeester is het er zichtbaar mee eens dat deze toekenning welverdiend is.

Bronnen:

Raadsverslagen/foto's
Stadsarchief

Kronieken
Stadsarchief

FM Regio Vlaardingen
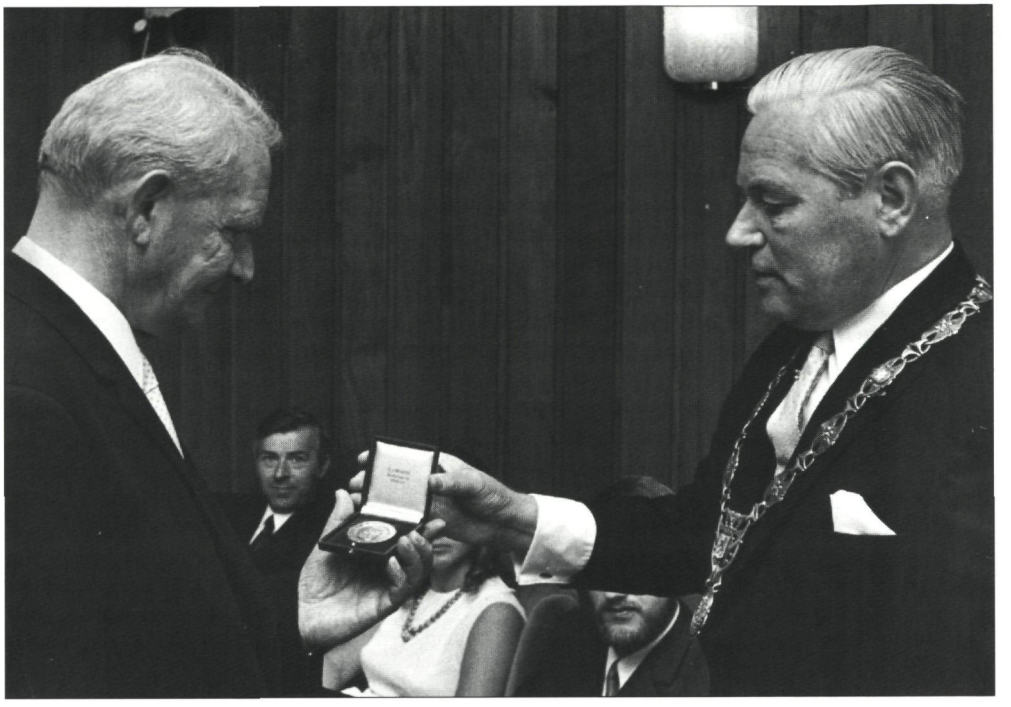
Knipselarchief
H. v.d. Lee